

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun uudelleenlaaditun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi. Lakiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita muutoksia sen toimeenpanosta saatujen käytännön kokemusten perusteella.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen jakelijan velvollisuutta ottaa vastaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua ehdotetaan täsmennettäväksi. Lakiin lisättäisiin säännökset, joiden mukaan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjän olisi nimettävä valtuutettu edustaja, joka vastaisi myyjän sijasta tämän tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksista maassa, johon laitteet myydään. Myös toiseen maahan sijoittautunut toimija voisi nimetä valtuutetun edustajan vastaamaan kotimaisen tuottajan sijasta tämän velvollisuuksista. La-

kiin lisättäisiin säännökset käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtoja toiseen maahan koskevista menettelyistä ja valvontatoimista. Tuottajavastuuta koskeviin säännöksiin tehtäisiin myös vähäisiä teknisluonteisia tarkistuksia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä eräiden asumisessa syntyvien yhdyskuntajätteiden omatoimisesta käsittelystä, toissijaisesta siivoamisvelvollisuudesta roskaamistapauksissa, ilmoittamisesta keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin, siirtoasiakirjasta, tarkastuksista ja laiminlyöntimaksusta sekä rangaistussäännöksiä. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös jätteen erilliskeräyksen määritelmästä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Lainsäädäntö.....	3
2.2 Käytäntö.....	4
2.2.1 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat.....	4
2.2.2 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys.....	4
2.2.3 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttö ja romun käsittely.....	6
2.3 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	6
2.4 Nykytilan arviointi.....	7
2.4.1 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevat säännökset.....	7
2.4.2 Tiettyt muut jätelain säännökset.....	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	9
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	9
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	10
4.3 Ympäristövaikutukset.....	10
4.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset.....	10
5 ASIAN VALMISTELU.....	11
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	11
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	11
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	13
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	19
3 VOIMAANTULO.....	19
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	20
LAKIEHDOTUS.....	22
Laki jätelain muuttamisesta.....	22
LIITE.....	28
RINNAKKAISTEKSTIT.....	28
Laki jätelain muuttamisesta.....	28

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esityksessä jätelakiin (646/2011) ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla tehdään mahdolliseksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2012/19/EU, jäljempänä direktiivi tai SER-direktiivi) täytäntöönpano Suomessa. SER-direktiivi on samannimisen direktiivin (2002/96/EY, jäljempänä vanha direktiivi) uudelleenlaadittu toisinto.

Lakiin tehtäisiin lisäksi vähäisiä muita muutoksia sen toimeenpanosta saatujen kokemusten perusteella.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Vanha direktiivi on pantu täytäntöön alun perin vanhalla jätelailla (1072/1993, jäljempänä vuoden 1993 jätelaki) ja sittemmin uudella jätelailla sekä vuoden 1993 jätelain nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella. Täytäntöönpanosäännökset perustuvat tuottajavastuuseen, jonka mukaan tuottajan on järjestettävä kyseisen romun jätehuolto. Jätelain mukaan tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuoja taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla tuotemerkillään. Sähkö- ja elektroniikkalaitteen jakelija on keskeinen toimija romun keräyksessä.

Jätelain 46 §:n 1 momentin mukaan tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista. Tuottajan velvollisuus koskee käytöstä poistettuja laitteita, jotka luovutetaan tuottajan tai jakelijan järjestämään vastaanotto- paikkaan tai kuljetukseen. Tuottaja voi lain 62 §:n mukaan siirtää tuottajavastuuta koskevat velvollisuutensa sellaiselle tuottajayhteisölle, joka on hyväksytty tuottajarekisteriin. Laissa säädetään tarkemmin tuottajia edustavan tuottajayhteisön perustamisesta ja toiminnasta.

Tuottajan on jätelain 49 §:n mukaan järjestettävä käytöstä poistettavien sähkö- ja elekt-

roniikkalaitteiden vastaanottoaikoja siten, että laitteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Vastaanottovelvollisuus koskee sekä kotitalouksista että muualta peräisin olevia käytöstä poistettuja laitteita.

Lain 56 §:n mukaan laitteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan kotitalouksista peräisin olevat ja niihin rinnastettavat sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite. Jakelija saa luovuttaa vastaanottamansa laitteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuottajan on järjestettävä näin kerättyjen laitteiden poiskuljetus maksutta.

Jätelain 101 §:ssä säädetään tuottajan ja tuottajayhteisön velvollisuudesta tehdä hakemus Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Laissa säädetään myös tuottajan velvollisuudesta tiedottaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, edistää laitteiden ja osien uudelleenkäyttöä, pitää kirjaa markkinoille saatetuista laitteista ja kerätystä laiteromusta sekä asettaa vakuus, jolla kateetaan kotitalouden ja niihin rinnastettavien laitteiden jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta vuoden 1993 jätelain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (852/2004, jäljempänä asetus tai valtioneuvoston asetus) soveltamisalaan kuuluvat sen liitteessä oleviin laiteluokkiin sisältyvät sähkö- ja elektroniikkalaitteet. Asetuksen mukaan laitteet on suunniteltava ja valmistettava siten, että vaarallisia aineita käytetään mahdollisimman vähän ja että laitteiden uudelleenkäyttö, kierrätys ja muu hyödyntäminen on mahdollisimman helppoa. Tuottajan on järjestettävä kaiken kerättävissä olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erillis- keräys ja toimitettava kerätty romu hyväksytyyn esikäsittelypaikkaan. Keräys ja varastointi on järjestettävä siten, että laitteet ja osat voidaan ensisijaisesti käyttää uudelleen ja toissijaisesti kierrättää. Asetuksessa yksilöidään kotitalouksista peräisin olevan ja siihen rinnastettavan laiteromun keräysastetta

koskevaksi tavoitteeksi vähintään 4 kilogrammaa asukasta kohti vuodessa. Samoin määritellään sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätykselle ja muulle hyödyntämiselle vähimmäistavoitteet.

Asetuksessa säädetään varastointi- ja esikäsittelypaikkojen rakenteista ja tiettyjen vaarallisten aineiden tai niitä sisältävien komponenttien poistamisesta erilliskerätystä laiteromusta sekä laitekomponenttien käsittelystä. Asetuksen mukaan tuottajan on annettava esikäsittelijöille joko käsikirjana tai sähköisessä muodossa tarpeelliset tiedot laitteiden sisältämien osien ja aineiden tunnistamiseksi ja vaarallisten aineiden sijainnista laitteissa.

Asetuksessa kielletään jätehuollosta aiheutuvien kustannusten ilmoittaminen 14 päivästä elokuuta 2005 markkinoille saatettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden hinnoissa. Markkinoille saatettavat sähkö- ja elektroniikkalaitteet on varustettava niiden erilliskeräystä osoittavalla merkinnällä. Laitteista on käytävä ilmi taho, joka on saattanut laitteen markkinoille Euroopan unionissa. Asetuksessa on lisäksi tarkemmat säännökset tuottajan tiedottamis-, rekisteröinti- ja raportointivelvollisuudesta.

Vuoden 1993 jätelain ja valtioneuvoston asetuksen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on sovellettu sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ja vastaavaan romuun 14 päivästä elokuuta 2005. Laitteisiin on sovellettu voimassa olevan jätelain vastaavia säännöksiä 1 päivästä toukokuuta 2013.

2.2 Käytäntö

2.2.1 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat

Kotitalouksissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat huolehtivat yleensä tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksistaan kollektiivisesti. Tuottajat ovat liittyneet soveltuvaan tuottajayhteisöön. Ne maksavat tuottajayhteisölle markkinoille saattamiensa laitteiden määrää vastaavan osuutensa niistä kuluista, jotka tuottajayhteisölle aiheutuvat laiteromun jätehuollon järjestämisestä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylläpitämään vuoden 1993 jätelain mukaiseen tuottajatiedostoon on hy-

väksytty viisi sähkö- ja elektroniikkalaittealan tuottajayhteisöä. Tuottajayhteisöt ovat SELT ry, FLIP ry ja ICT-Tuottajaosuuskunta ry, jotka toimivat yhdessä palveluyhtiönsä Elker Oy:n kautta, sekä SER-Tuottajayhteisö ry ja ERP Finland ry. FLIP ry edustaa lähinnä vain lamppujen tuottajia ja ICT-Tuottajaosuuskunta ry tieto- ja teleteknisten laitteiden tuottajia. Tuottajayhteisöihin kuuluu noin 1 100 sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajaa. Tuottajatiedostoon on lisäksi rekisteröity noin 100 tuottajaa, jotka toimittavat laitteita vain yrityskäyttöön, kuten prosesseollisuuteen ja sairaaloihin.

Tuottajayhteisöt ovat jätelaissa säädetyn mukaisesti jättäneet hakemuksensa 1 päivään toukokuuta 2013 toimintansa hyväksymiseksi lain mukaiseen tuottajarekisteriin. Lisäksi hakemuksen on jättänyt yksi uusi tuottajayhteisö, Suomen kierrätisyhteisö ry.

Tuottajista, jotka ovat jättäneet huolehtimatta tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksistaan, ei ole tarkkaa tietoa. Niitä arvioidaan olevan satoja pieniä yrityksiä. Tuottajayhteisöjen esittämien arvioiden mukaan vapaamatkustajat edustaisivat noin 10 prosentin markkinaosuutta markkinoille saatuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

2.2.2 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys

Kotitalouden ja sitä vastaavaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromua kerätään tuottajien järjestämissä noin 450 kiinteässä vastaanottopaikassa yhteensä 280 kunnassa. Pääosin vastaanottopaikat sijaitsevat kuntien jätelaitosten jäteasemilla. Jätelaitokset hoitavat käytettyjen laitteiden vastaanoton ja keräyksen tuottajayhteisöjen lukuun ja niiden kanssa yleensä yhdessä yhteisessä sopimuksessa sovitun mukaisesti. Eräillä paikkakunnilla tuottajat ovat järjestäneet sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen myös kiertävillä keräysautoilla. Energiansäästölamppuja ja muita elohopeaa sisältäviä lamppuja on voitu palauttaa myös kuntien ylläpitämiin kotitalouksien vaarallisen jätteen vastaanottopaikoihin.

Tuottajayhteisöt vastaavat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen ja muun jätehuollon järjestämisestä koko maassa. Myös yritykset voivat tuoda romua rajoitetusti tuot-

tajayhteisöjen vastaanottoaikkoihin. Yritykset tilaavat kuitenkin yleensä räätälöidyn palvelun kahdenvälisellä sopimuksella suoraan romua käsittelevältä yritykseltä.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteita on voitu jätellain mukaan palauttaa liikkeisiin kun tilalle ostetaan uusi vastaava laite. Käytännössä velvollisuutta on noudatettu vaihtelevasti eikä siitä ole tiedotettu aktiivisesti. Eräissä suurissa sähkö- ja elektroniikka-alan liikkeissä on ollut myös tuottajien järjestämä yleinen käytettyjen laitteiden vastaanottoaikka.

Kauppa on vuoden 2013 aikana yhdessä tuottajayhteisöjen kanssa kehittänyt kauppajen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vastaanottoa siten, että suurehkoissa liikkeissä

otetaan nykyisin vastaan pieniä käytettyjä laitteita ilman uuden laitteen ostovelvoitetta.

Tuottajayhteisöjen toimittamien seuranta-tietojen mukaan Suomen markkinoille saatettiin vuonna 2011 yhteensä noin 145 000 tonnia sähkö- ja elektroniikkalaitteita (Taulukko 1). Tuottajayhteisöjen järjestämään vastaanottoon kerättiin noin 49 000 tonnia kotitalouksista peräisin olevaa ja muuta samankaltaista sähkö- ja elektroniikkalaiteromua. Tämä vastaa 9,2 kilogrammaa romua asukasta kohti vuodessa. Kaikkiaan tuottajayhteisöille päätyi 52 000 tonnia romua. Kerätyn romun osuus oli noin 36 prosenttia markkinoille saatettujen laitteiden määrästä. Suurin osa kerätyistä laitteista kuului laiteluokkiin suuret kodinkoneet ja kuluttajaelektroniikka.

Taulukko 1. Tuottajien järjestämä käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden erilliskeräys ja hyödyntäminen Suomessa vuonna 2011 (Lähde: Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

Laiteluokka	Markkinoille saatettu, tonnia/v	Erilliskerätty yhteensä, tonnia/v	Erilliskerätty markkinoille saatetuista, %	Toteutunut uudelleenkäyttö ja kierrätys, %
1. Suuret kodinkoneet	72 173	26 394	36	90
2. Pienet kodinkoneet	8 985	1 717	19	83
3. Tieto- ja teletekniset laitteet	21 587	7 998	37	91
4. Kuluttaja-elektroniikka	10 447	13 875	132	88
5. Valaistus-laitteet	9 823	165	2	95
5a. Lamput, lukuun ottamatta hehkulamppuja	1 649	908	55	90
6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut	12 915	681	5	94
7. Lelut, vapaa-ajan ja urheiluvälineet	2 018	141	7	83
8. Terveystenhuollon laitteet ja tarvikkeet	931	27	3	87
9. Tarkkailu- ja valvontalaitteet	3 383	109	3	83
10. Automaatit	1 181	493	41	93
Yhteensä	145 093	52 509	36	89

On arvioitu, että noin puolet syntyvästä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta ohjautuu muualle kuin tuottajien järjestämään vastaanottoon. Suurin osa tällaisista sivuvirroista muodostunee romusta, jonka jätehuoltoalan toiminnanharjoittajat keräävät suoraan yrityksiltä. Romu päättyy näissä tapauksissa yleensä samoihin käsittelyprosesseihin kuin tuottajien järjestämistä vastaanottopaikoista kerätyt romut. Jätehuoltoyritysten mukaan muualta kuin tuottajayhteisöjen keräysjärjestelmästä käsittelyyn tulevasta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta lähes kaikki on yritysten sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

Merkittävä sivuvirta on lisäksi ainakin osin luvattomasti kerätty taloudellisesti arvokas romu, kuten tieto- ja teletekniset laitteet ja kuluttajaelektronikka. Harmaan talouden toimijoiden keräämä romu saattaa päätyä kehitysmaihin ympäristön ja terveyden suojelun kannalta puutteelliseen käsittelyyn.

Pääkaupunkiseudun sekajätteen koostumuksesta vuonna 2012 tehdyn selvityksen mukaan oli sekajätteen joukossa keskimäärin yksi prosentti sähkö- ja elektroniikkalaiteromua.

2.2.3 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttö ja romun käsittely

Tuottajayhteisöjen järjestämissä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottopaikoissa lajitellaan uudelleenkäyttöön soveltuvat laitteet erilleen. Tuottajayhteisöt ovat sopineet useiden uudelleenkäyttöä harjoittavien yritysten kanssa laitteiden luovuttamisesta tai noutamisesta. Yrityksiltä on edellytetty, että ne täyttävät voimassa olevat sähkö- ja työturvallisuusvaatimukset ja että niillä on tarvittavat luvat laitteiden käsittelemiseen.

Suurin osa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäytöstä liittyy ehjiin laitteisiin ja on normaalia käytetyn tavaran kauppaa esimerkiksi kierrätyskeskuksissa, kirpputoreilla ja internetin osto- ja myyntisivustoilla. Lisäksi uudelleenkäyttöä harjoittavat toimijat hankkivat laitteita suoraan yrityksiltä. Tällöin laitteet eivät päädy jätehuoltoon eivätkä tuottajien keräysjärjestelmiin.

Uudelleenkäyttöön soveltumattomat laitteet toimitetaan käsittelylaitoksiin, joiden kanssa tuottajayhteisöt ovat tehneet sopimuksen. Romua käsitteleviä yrityksiä ovat muun mu-

assa Kuusakoski Oy, Stena Recycling Oy, Ekokem Oy Ab, Suomen Elektroniikkakäsittely Oy, Tramel Oy, Cool Oy, Eurajoen Romu Oy, Kajaanin Romu Oy, Elwira Oy sekä Rantasalmen SCEL Oy. Romusta erotellaan esikäsittelyssä muun muassa vaaralliset aineet. Käsittelyprosessissa romu lajitellaan murskaus-, lajittelu- ja erottelumenetelmin useisiin jakeisiin, jotka toimitetaan edelleen jatkojalostettaviksi ja hyödynnettäviksi. Vuonna 2011 Suomessa kerätystä laiteromusta käsiteltiin 43 500 tonnia Suomessa, 8 800 tonnia muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ja 129 tonnia Euroopan unionin ulkopuolella.

Laitteiden materiaalihyödyntämisen kannalta hankalinta on paljon erilaisia materiaaleja ja muovilaatuja sisältävä romu, kuten kuluttajaelektronikka, lelut ja tietotekniset laitteet. Materiaalihyödyntämistä hankaloittavat lisäksi muovin lisäaineet, kuten bromatut palonsuoja-aineet.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun uudelleenkäytölle ja kierrätykselle sekä hyödyntämiselle asetetut vanhan direktiivin mukaiset tavoitteet ylittyvät kaikissa laiteluokissa (Taulukko 1). Hyödyntämisasteella tarkoitetaan hyödynnetyn romun osuutta erilliskerätyn romun kokonaismäärästä.

2.3 Euroopan unionin lainsäädäntö

SER-direktiivin rakenne ja pääperiaatteet ovat pitkälti vanhan direktiivin mukaiset. Direktiivin yksityiskohtiin on kuitenkin tehty runsaasti muutoksia. SER-direktiivi oli pantava täytäntöön viimeistään 14 päivänä helmikuuta 2014. Samasta päivästä kumottiin vanha direktiivi.

Direktiivillä pyritään osaltaan edistämään kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja ehkäisemällä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun syntymistä sekä lisäämällä romun uudelleenkäytön valmistelua, kierrätystä ja muuta hyödyntämistä. Samalla pyritään vähentämään loppukäsitteltävän jätteen määrää ja parantamaan arvokkaiden materiaalien keräystä ja resursien käyttöä. Direktiivillä on tarkoitus parantaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien, jakelijoiden ja kuluttajien sekä erityisesti sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräykseen ja käsittelyyn osallistuvien toimijoiden toiminnan ympäristönsuojelun tasoa laitteiden

koko elinkaaren aikana. Tavoitteena on lisäksi tehostaa käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa sekä yhtenäistää laitteiden jätehuoltoa koskevia jäsenvaltioiden säädöksiä ja hallintomenettelyjä taloudellisten toimijoiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Direktiivissä asetetaan aikaisempaa tiukemmat tavoitteet sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräykselle ja hyödyntämiselle. Tavoitteena on 45 prosentin keräysaste vuodesta 2016 ja 65 prosentin keräysaste vuodesta 2019. Vanhassa direktiivissä asetetaan vähimmäistavoite vain kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräykselle (4 kilogrammaa asukasta kohti vuodessa).

Direktiivissä on nykyistä vaativammat säännökset tuottajan ja jakelijan velvollisuudesta järjestää sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys. Kauppojen, joiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden myyntipinta-ala on vähintään 400 m², on perustettava pienikokoista sähkö- ja elektroniikkalaiteromua varten vastaanottoaikoja, joihin käyttäjät voivat toimittaa käytöstä poistetut laitteet veloituksetta ilman uuden laitteen ostovaatimusta. Pienillä laitteilla tarkoitetaan laitteita, joiden ulkomitat ovat alle 25 cm.

Laiteromun siirtojen valvonnan tehostamiseksi ja laittomien siirtojen estämiseksi laitteen haltijan on osoitettava, että laite on käytetty tuote eikä jätettä. Tämän selvittämiseksi haltijan on esitettävä asiakirjat muun ohella siitä, että laitteet ovat täysin toimintakunnossa ja että ne on pakattu ja suojattu asianmukaisesti kuljetusta varten.

Sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan esteiden ja yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi direktiivissä edellytetään, että toimijat, jotka eivät ole sijoittautuneet jäsenvaltioon mutta ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, voivat nimetä valtuutetun edustajan, joka vastaa tuottajan sijasta direktiivin mukaisten tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä. Etämyyntiä harjoittavan tuottajan taas on nimettävä valtuutettu edustaja maahan, johon myy laitteita. Hallinnollista taakkaa pyritään vähentämään myös yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä tuottajien rekisteröinti- ja raportointimenettelyjä.

Vanhaan direktiiviin verrattuna SER-direktiiviin on tehty runsaasti tarkistuksia

määritelmiin, kuten keskeiseen tuottajan määritelmään. Direktiivissä on myös useita uusia määritelmiä. Lisäksi on täsmennetty direktiivin soveltamisalaa muun ohella siten, että 15 päivästä elokuuta 2018 noudatetaan avointa soveltamisalaa. Tämän mukaisesti tuottajavastuu koskee lähtökohtaisesti kaikkia sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Mainittuun päivämäärään soveltamisala määrittyy direktiivin liitteessä lueteltujen laiteluokkien mukaan.

2.4 Nykytilan arviointi

2.4.1 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevat säännökset

Tuottajavastuuseen perustuva sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys ja muu jätehuolto on alkanut Suomessa vuonna 2005. Sääntely on perustunut vuoden 1993 jätelaikiin ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen, jotka ovat vanhan direktiivin keskeiset täytäntöönpanosäännökset.

Tuottajavastuuseen perustuva toiminta on vähitellen vakiintunut. Tuottajat ovat liittyneet tuottajayhteisöihin. Ne vastaavat käytännössä laiteromun jätehuollon järjestämisestä. Tuottajayhteisöjen toiminta kattaa nykyisin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden koko laitevalikoiman.

Laiteromun keräysaste on vielä matala. SER-direktiivissä asetetaan nykyistä selvästi kunnianhimoisempia tavoitteita vuosille 2016 ja 2019. Varsinkin pienten laitteiden vastaanottoaikoja tarvitaan lisää, jotta keräys olisi vaivatonta laitteiden haltijoille. Noin puolet romusta ohjautuu tuottajien järjestämän jätehuollon ulkopuolelle. Sadat pienehköt yritykset ovat vielä jättäneet tuottajavastuovelvoitteensa hoitamatta. Käytettyjen laitteiden viennin valvonnassa ja laitteita koskevassa tilastoinnissa ja muussa tiedonkeruussa on puutteita.

Tuottajavastuusääntelyä on kehitetty edelleen vuonna 2011 annetussa uudessa jätelaisassa. Lain siirtymäsäännösten takia sen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on sovellettu sähkö- ja elektroniikkalaiteromuun vasta 1 päivästä toukokuuta 2013.

Jätelain uudistuksessa on muun ohella täsmennetty ja laajennettu tuottajien oikeuksia vastata laitteista syntyvän romun jätehuollos-

ta. Lain mukaan tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvien käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto. Laisa säädetään myös, että jakelijan ja kunnan on toimitettava keräämänsä romu tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Uudella hallinnollisella laiminlyöntimaksulla pyritään vähentämään ns. vapaamatkustajien määrää ja edistämään tuottajien rekisteröintiä tai liittymistä tuottajayhteisöihin. Tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia sekä tuottajayhteisöjen toimintaa koskevia säännöksiä on täsmennetty. Uudella lailla voidaan suuri osa edellä todetuista tuottajavastuusääntelyn puutteista ja ongelmista poistaa tai niitä voidaan ainakin vähentää.

SER-direktiivin täytäntöönpanolla tehostetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun tuottajavastuusääntelyä edelleen. Direktiivissä muun ohella edellytetään, että laajennetaan sääntelyn yleistä kattavuutta, tiukennetaan laiteromun keräystavoitteita, täsmennetään jakelijan keräysvelvoitteita ja tehostetaan romun siirtojen valvontaa.

Koska SER-direktiivi vastaa pääperiaatteiltaan ja sisällöltään pitkälti vanhaa direktiiviä voidaan sen täytäntöönpano suurimmaksi osaksi toteuttaa asetuksella, kuten nykyisin. Lakiin tarvitaan kuitenkin yksittäisiä säännösmuutoksia ja -täydennyksiä.

Direktiivin täytäntöönpanemiseksi on täsmennettävä ja laajennettava jakelijan jätelain mukaisia velvollisuuksia ottaa maksutta vastaan kotitalouksista ja muista kohteista peräisin olevia pieniä sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Myös uudelleenkäyttöön soveltuvien laitteiden erottelemisesta on säädettävä tarkemmin.

Jätelakiin on lisättävä direktiiviä vastaavat säännökset valtuutetusta edustajasta. Menettelyllä on tarkoitus parantaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjän valvontaa ja osallistumista tuottajavastuuseen perustuvaan jätehuoltoon sekä helpottaa ulkomaisen toimijan laitteiden markkinointia ja myyntiä Suomessa. Käytettyjen laitteiden laittomien siirtojen estämiseksi lakiin on lisättävä säännökset sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltijan velvollisuudesta säännöksissä yksilöidyn asiakirja-aineiston perusteella osoittaa, että toiseen maahan siirrettäväksi tarkoitettu käytetty laite on tuote eikä jäte. On säädettävä tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien

hoitamisesta maksetun maksun hyvittämisestä tuottajalle, jos tuote saatetaan markkinoille muualla kuin Suomessa eikä siitä siis tule jätettä Suomessa. Direktiivin perusteella on myös täsmennettävä ja lisättävä tuottajavastuun järjestämiseen liittyviä määritelmiä. Tuottajavastuuta koskeviin säännöksiin tarvitaan lisäksi muita lähinnä teknisiä muutoksia ja korjauksia.

2.4.2 Tiettyt muut jätelain säännökset

Jätteen luovuttamista kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotto-paikkaan (41 §), roskaantuneen alueen toisijaista siivoamisvelvollisuutta (74 §) ja siirtoasiakirjaa (121 §) koskevat jätelain pykälät ovat tietyissä tapauksissa ja toimeenpanotilanteissa osoittautuneet vaikeasti sovellettaviksi. Niitä on tarpeen muuttaa nykyistä joustavammiksi. Lisäksi tarvitaan vähäisiä lähinnä teknisiä korjauksia tiettyihin muihin lain säännöksiin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä lisättäisiin SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset säännökset jätelakiin. Tarkemmat täytäntöönpanosäännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeellisen uudistuksen tavoitteena on edelleen tehostaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun asianmukaista keräystä, uudelleenkäytön valmistelua, kierrätystä ja muuta käsittelyä ulottamalla tuottajavastuun soveltamisala kaikkiin laitteisiin ja myyntitapoihin etäkauppa mukaan luettuna, laajentamalla tuotteen jakelijan romun vastaanottovelvollisuuksia sekä asettamalla aikaisempaa tiukemmat erilliskeräys-, uudelleenkäytön valmistelu- ja hyödyntämistavoitteet. Tavoitteena on myös estää sähkö- ja elektroniikkaromun laittomat siirrot kehitysmaihin ja siellä tapahtuva epäasianmukainen, ympäristön ja terveyden kannalta haitallinen käsittely sääntämällä sähkö- ja elektroniikkalaiteromuksi epäiltyjen käytettyjen laitteiden siirroille vähimmäisvaatimukset. Esityksellä pyritään lisäksi edistämään sisämarkkinoiden toimintaa ja vähentämään yritysten hallinnollista taak-

kaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon järjestämisessä.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen tehostamiseksi ehdotetaan jakelijan vastaanottovelvollisuuden laajentamista. Jakelijan olisi otettava maksutta vastaan pieniä sähkö- ja elektroniikkalaitteita kotitalouksista ja vastaavista muista kohteista. Vastaanottovelvollisuus koskisi myyntipinta-alaltaan yli 1 000 m² päivittäistavarakauppoja ja muita myyntipinta-alaltaan yli 200 m² liikkeitä, joissa myydään sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Laitteiden uudelleenkäytön edistämiseksi tarpeellisia toimia koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin. Direktiivin mukaan vastaanottopaikoissa edellytetään yleensä toimia uudelleenkäytön edistämiseksi ennen laitteiden toimittamista käsiteltäviksi. Tähän liittyen lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi valtuutussäännös, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin toimista laitteiden uudelleenkäytön edistämiseksi, kuten soveltuvien laitteiden erottelemisesta.

Jätelakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla pyrittäisiin edistämään sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjien osallistumista sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon järjestämiseen. Laissa säädettäisiin laitteiden etämyyjän velvollisuudesta nimetä valtuutettu edustaja, jos laite myydään etäkaupalla Suomeen tai Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Valtuutetun edustajan olisi oltava sijoittautunut siihen maahan, johon laitteet myydään. Edustaja vastaisi etämyyjän sijasta tämän tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä. Myös toimija, joka myy laitteita Suomeen muulla kuin etäkaupalla ja on sijoittautunut toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, voisi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan huolehtimaan tuottajan sijasta tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä Suomessa. Valtuutetun edustajan nimeämisestä ja siihen liittyvästä menettelystä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan laissa säädettäväksi laitteen haltijan velvollisuudesta säännöksissä yksilöidyn asiakirja-aineiston perusteella osoittaa, että toiseen maahan siirrettäväksi tarkoitettu käy-

tetty laite on tuote eikä jäte. Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi asetuksenantovaltuus, jonka nojalla voitaisiin direktiivin mukaisesti säätää tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien hoitamisesta maksetun maksun hyvittämisestä tuottajalle, jos tuote vastoin suunnitelmia saatetaan markkinoille muualla kuin Suomessa eikä siitä tule jätettä Suomessa. Direktiivin perusteella ehdotetaan lisäksi täsmennyksiä eräisiin tuottajavastuun järjestämiseen liittyviin määritelmiin.

Jätelain toimeenpanosta saatujen käytännön kokemusten perusteella ehdotetaan lisäksi tiettyihin lain nykyisiin säännöksiin vähäisiä täsmennyksiä, tarkistuksia, lisäyksiä tai muita muutoksia.

4 Esityksen vaikutukset

Ehdotetuissa sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevissa SER-direktiiviin perustuvissa säännöksissä säädettäisiin toimista, joilla parannetaan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajavastuun hallinnollista toimivuutta tai ehdotetut säännökset täydentäisivät jätelakia eräiden yksityiskohtien osalta. Myös muissa kuin sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevissa ehdotuksissa lain muuttamiseksi olisi kysymys nykyisten säännösten vähäisistä tarkistuksista. Näin ollen esityksellä ei ole merkityksellisiä uusia suoria vaikutuksia verrattuna nykyiseen sääntelyyn.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys- ja hyödyntämistavoitteista, esikäsitellylle ja siirroille asetettavista vaatimuksista sekä muista toiminnallisista seikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Jäljempänä tässä jaksossa tarkastellaan yksinomaan sähkö- ja elektroniikkalaitteita ja laiteromua koskevien säännösehdotusten vaikutuksia. Muiden säännösehdotusten vaikutuksia tarkastellaan lyhyesti kunkin säännöksen yksityiskohtaisten perusteluiden yhteydessä.

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut säännökset ja niihin sisältyvät velvoitteet koskevat lähinnä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajia, tuottajayhteisöjä ja jakelijoita siten kuin kyseiset toimijat määritellään laissa. Nykyisin tuottajarekisteriin on rekisteröity noin 1 200 tuottajaa ja viisi

tuottajayhteisöä. Viranomaisista ehdotukset liittyvät erityisesti Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimintaan.

Esityksessä ehdotetaan, että toiseen maahan sijoittautunut toimija, joka myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita Suomeen, voisi nimetä valtuutetun edustajan vastaamaan kotimaisten tuottajien sijasta niiden tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksistaan. SER-direktiivin vaikutuksista esitettyjen tietojen perusteella tämän ehdotuksen arvioidaan vähentävän tuottajien hallinnollista taakkaa jonkin verran. Myös tuottajien rekisteröinti- ja raportointimenettelyiden yhtenäistäminen direktiivin mukaisesti jäsenvaltioissa tähtää yleisesti sekä yritysten että viranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Ehdotuksen mukaan toiseen maahan sijoittautuneen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjän olisi nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan myyjän tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksista Suomessa. Menettely helpottaisi etäkauppaa harjoittavien tuottajien valvontaa ja olisi omiaan vähentämään vapaamatkustajien määrää. Tämä parantaisi kotimaisten toimijoiden asemaa suhteessa ulkomaisiin etämyyjiin.

Jakelijoiden järjestämän laiteromun vastaanoton laajentaminen ehdotetulla tavalla lisäisi kaupan kustannuksia. Ne johtuisivat pääasiassa keräysastioiden hankinnasta sekä henkilökunnan neuvonnasta ja kouluttamisesta aiheutuvista kuluista. Työaikaa kuluisi lisäksi laiteromun vastaanottoon ja mahdolliseen pakkaamiseen jatkokuljetusta varten sekä asiakkaiden ja yhteistyötahojen neuvontaan. Käytännössä pieniä laitteita otettaisiin vastaan noin 750 päivittäistavarakaupassa (myyntipinta-ala vähintään 1 000 m²) ja noin 2 000 erikoisliikkeessä (myyntipinta-ala vähintään 200 m²), joissa myydään sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

Jakelijoiden vastaanoton laajentaminen lisäisi myös tuottajien kuljetuskustannuksia, koska romua olisi noudettava aikaisempaa useammasta kohteesta. Jätelain mukaan tuottajan on järjestettävä laitteiden kuljetus maksettua jakelijan vastaanotto paikasta.

Ehdotetut toimet sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenikäytön edistämiseksi edellyttäisivät tuottajilta jonkin verran lisäpanostusta uudelleenkäyttöön soveltuvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden erottelimi-

seksi. Toisaalta laitteiden uudelleenikäytön valmistelua harjoittavien yritysten toimintaedellytykset paranisivat.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Valvontaviranomaisten toimivaltasuhteet sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja laiteromun osalta säilyisivät pääosin ennallaan. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on jätelain 22 §:n 4 momentin mukainen valtakunnallinen tuottajavastuuviranomainen. Suomen ympäristökeskus valvoo sähkö- ja elektroniikkalaiteromun siirtoja muihin maihin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaisi laitteiden markkinavalvonnasta.

Tuottajarekisterin kehittäminen, uusien toimijoiden rekisteröinti, uudet kierrätysasteiden laskenta- ja raportointimenettelyt sekä aikaisempaa laajempi tietojenvaihto komission ja muiden jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa lisäisivät jonkin verran Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviä. Myös etäkauppaa harjoittavien tuottajien valvonta laajentaisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen työkenttää.

Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa koskevien menettelyjen sisällyttäminen lakiin selkeyttäisi Suomen ympäristökeskuksen työtä. Valvonnassa noudatetaan jo nykyisin jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten yhteistyönä laadittuja vastaavia ei-sitovia ohjeita.

4.3 Ympäristövaikutukset

Ehdotetut säännökset yhdessä myöhemmin säädettävän valtioneuvoston asetuksen kanssa lisäisivät jäteraaka-aineiden hyödyntämistä, tehostaisivat luonnonvarojen käyttöä, vähentäisivät vaarallisten aineiden päästöjä ympäristöön ja parantaisivat muutoinkin ympäristönsuojelun tasoa. Esityksen ympäristövaikutukset ovat myönteiset.

4.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitykseen sisältyvä ehdotus jakelijoiden vastaanottovelvollisuuden laajentamisesta parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia toimittaa pienistä sähkö- ja elektroniikkalaitteista

koostuva romu vaivattomasti keräykseen. Säännöksen voidaan olettaa osaltaan lisäävän kotitalouksien laiteromun talteen saantia ja siten edistävän romun toimittamista asianmukaiseen käsittelyyn.

Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen hyväksymisedellytysten tiukentaminen vähentäisi laitteiden ja laiteromun harmaata kauppaa ja laittomia siirtoja kehitysmäihin.

Toimet käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keräyksen, uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostamiseksi parantaisivat jonkin verran kolmannen sektorin ja muiden alan yritysten toimintaedellytyksiä.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esityksen keskeisenä valmisteluaineistona on ollut uudelleenlaadittu SER-direktiivi ja siihen liittyvät komission ja muut valmisteluasiakirjat. Valmistelussa on myös hyödynnetty sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevien nykyisten tuottajavastuusäännösten täytäntöönpanosta saatuja käytännön kokemuksia. Direktiivin valmistelutyön aikana on kuultu asian kannalta keskeisiä sidosryhmiä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta annettiin 35 lausuntoa. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Kuluttaja- ja kilpailuvirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto TRAFI, Suomen ympäristökeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Ekokem Oy Ab, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Kaupan liitto, Käymäläseura Huussi ry, JLY-Jätelaitosyhdistys ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Päivittäistavarakauppa ry, Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry, Suomen kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen luonnonsuojeluliit-

to ry, Teknologiateollisuus ry, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry sekä tuottajayhteisöt ERP Finland ry, Flip ry, ICT-tuottajaosuuskunta, Selt ry, SER-Tuottajayhteisö ry ja Suomen kierrätysyhteisö ry.

Lausuntopalautteessa pääosin kannatettiin esitysluonnoksen mukaisia säännösehdotuksia. Samalla niihin esitettiin eräitä täsmennyksiä, tarkistuksia ja muita muutoksia.

Jätelain nykyisessä 41 §:n 2 momentissa säädetään poikkeuksesta velvollisuudesta toimittaa jäte kunnalliseen jätehuoltoon siltä osin kuin kysymys on asumisessa syntyvän jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä, joka on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä. Momentin säännöksiä ehdotettiin esitysluonnoksessa muutettaviksi siten, että sallittaisiin myös muutamalla naapurikiinteistöllä syntyvän jätteen pienimuotoinen yhteiskäsittely. Lausunnoissa kannatettiin yhteiskäsittelyn hyväksymistä, mutta rajoitettuna siten, että se koskisi vain 2—4 lähikiinteistöllä asumisessa syntyvää biojätettä ja jätevesilietettä. Tarpeesta antaa tällaista käsittelyä koskevia kunnallisia määräyksiä esitettiin eriäviä näkemyksiä.

Lausuntopalautteen johdosta momentin säännöksiä on täydennetty siten, että siinä tarkoitettu poikkeus koskisi myös asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen ja siihen rinnastettavan muun jätteen pienimuotoista yhteiskäsittelyä. Paikallisten ympäristöolosuhteiden, jätevesilietteiden jätehuollon alueellisten kehittämissuunnitelmien ja valvontaa koskevien tarpeiden huomioon ottamiseksi omatoimisesta tai yhteisestä käsittelystä olisi otettava tarpeelliset määräykset kunnallisiin jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräyksiin, kuten nykyisinkin.

Esitysluonnoksessa 52 §:ään ehdotettiin lisättäviksi säännökset tuotteen jakelijan velvollisuudesta edistää myymälöissä vastaanotettujen käytöstä poistettujen tuotteiden uudelleenkäyttöä. Kaupan lausunnoissa katsottiin, ettei myymälöissä ole asiantuntemusta eikä muutoinkaan mahdollisuuksia korjauskelpoisten laitteiden erotteluun toimitettaviksi uudelleenkäyttöön. Jatkovalmistelussa pykälän mukaisia jakelijan velvollisuuksia on täsmennetty ja rajattu. Jakelijan tulisi huolehtia tuotteiden vastaanotossa siitä, että mah-

dollisuuksien mukaan estetään kerättävien tuotteiden rikkoontuminen. Myös tuottajan uudelleenkäytön edistämistä koskevia velvollisuuksia on ehdotuksessa täsmennetty. Pykälä perustuisi erityisesti SER-direktiiviin, jossa edellytetään, että kaikissa vastaanottopaikoissa ryhdytään tarpeellisiin toimiin kerättyjen tuotteiden uudelleenkäytön edistämiseksi ennen tuotteiden siirtoa muualle.

Lausunnonantajat pitivät ehdotettuun 66 a §:ään sisältyvää menettelyä valtuutetun edustajan nimeämisestä tärkeänä etämyyntiin liittyvien ongelmien ehkäisemiseksi. Jatkovalmistelussa pykäläehdotuksen soveltamisalaa on rajattu vain sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ja menettelyä kehitetty edelleen SER-direktiivin perusteella. Muille tuoteryhmille ei ole vastaavaa menettelyä EULainsäädännössä. Menettely saadaan toimivaksi vain rajat ylittävällä viranomaisyhteistyöllä ja yhtenäisellä lainsäädännöllä.

Siivoamisvelvollisuutta roskaamistapauksissa koskevaan 74 §:n 1 momenttiin ehdotettua lisäystä, jonka mukaan jätteen vastaanottopaikan pitäjä olisi toissijaisesti vastuussa paikan siivoamisesta, jos roskaajaa ei tavoiteta, kannatettiin yleisesti. Nykyisen pykälän 1 momentin 5 kohtaan, jossa säädetään alueen haltijan toissijaisesta siivoamisvelvollisuudessa asemakaavan ulkopuolella sijaitsevalla alueella, ehdotettujen muutosten vaikutuksista toivottiin tarkempaa tarkastelua. Säännösehdotuksen perusteluja on tältä osin täsmennetty. Kohtuusharkinnalla olisi suuri merkitys kyseisen säännöksen soveltamisessa.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota uuden tuottajayhteisön toiminnan aloittamiseen liittyviin ongelmiin ja muun ohella esitettiin, että vastaanottopaikkojen verkoston perustamiselle täyteen laajuuteen olisi oltava kohtuullinen siirtymäaika. Tämän johdosta ehdotetaan 103 §:ää tarkistettavaksi siten, että tuottajarekisteriin hyväksymiseksi annettavassa uutta tuottajayhteisöä koskevassa päätöksessä voitaisiin asettaa asteittain kiristyviä vaatimuksia esimerkiksi vastaanottopaikkojen verkoston perustamiselle, kunnes asetuksella

säädetyt vaatimukset koskisivat niitä täysimääräisesti.

Lausunnoissa kannatettiin siirtoasiakirjaa koskevaan 121 §:ään ehdotettuja muutoksia, joiden mukaan siirtoasiakirjan laatimisvelvoitetta rajattaisiin ja sen käyttöön liittyvää menettelyä joustavoitettaisiin. Jatkovalmistelussa on lausunnoissa esitetyn mukaisesti pyritty edelleen keventämään siirtoasiakirjan vahvistamisen menettelyä jätteistä ja eräiden direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/98/EY, jäljempänä jätedirektiivi) sallimissa rajoissa.

Lausuntojen perusteella on luovuttu esitysluonnoksessa 27 ja 127 §:ään ehdotetuista muutoksista, joiden mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto olisi vastannut jätelakiin perustuvasta ajoneuvojen markkinavalvonnasta. Samoin on luovuttu 147 §:n 2 momentin rangaistussäännökseen ehdotetusta muutoksesta, jonka mukaan syyksiluettavuuden aste laskettaisiin törkeästä huolimattomuudesta huolimattomuuteen. Molemmat asiat edellyttävät lisäselvityksiä. Lisäksi on luovuttu 48 §:n 1 momentin 3 kohtaan ehdotetusta SER-direktiivin mukaisesta hyvin yksityiskohtaisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajaa koskevasta määritelmästä. Ehdotuksen mukaan määritelmä olisi nykyisen lain mukaisesti yleinen, kuten muidenkin tuoteryhmien tuottajan määritelmät.

Esitysluonnoksen mukaisten säännösehdotusten ohella lausunnoissa ehdotettiin eräitä muita muutoksia. Ehdotuksia, joiden on katsottu edellyttävän lisäselvityksiä, ei aikataulusyistä ole otettu huomioon.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulain ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 214/2013 vp) muun ohella ehdotetaan, että jätelain 41 §:n 2 momentissa oleva viittaus nykyisen ympäristönsuojelulain 19 §:ään muutetaan viittaukseksi uuden lain vastaavaan pykälään.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

6 §. Muut määritelmät. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 a kohta, jossa määriteltäisiin käsite kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaite. Käsitteeseen kuuluisivat kotitalouksissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ohella myös kaupassa, teollisuudessa ja muussa toiminnassa käytettävät niihin laadultaan ja määrältään rinnastettavat laitteet. Laite, jota todennäköisesti käytetään sekä kotitaloudessa että muussa toiminnassa olisi aina kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaite. Määritelmä perustuisi SER-direktiiviin, jossa vastaavasti yksilöidään käsite kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaiteromu.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a kohta, jossa määriteltäisiin jätteen erilliskeräys. Määrittely perustuisi jätedirektiivin vastaavaan määritelmään. Käsitettä käytetään samansisältöisenä SER-direktiivissä ja eräissä muissa Euroopan unionin säädöksissä. Samoin sitä käytetään jätelaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä. Käsitteen määrittely laissa varmistaisi sen yhtenäisen sisällön ja johdonmukaisen soveltamisen.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että valtioneuvosto voisi antaa tarkempia säännöksiä myös 1 momentin 18 kohdassa mainitun tuotteen jakelijan määritelmästä. Asetuksenantovaltuus olisi tarpeellinen siltä varalta, että jakelijan yleiseen määritelmään olisi tehtävä teknisluonteisia täsmennyksiä lähinnä Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanemiseksi. Nykyisin jakelija on määritelty sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta sekä paristoista ja akuista annetuissa valtioneuvoston asetuksissa vastaavien direktiivien mukaisesti.

41 §. Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanottoipaikkaan. Kunnan vastuulle kuuluva jäte on nykyisen lain 41 §:n 1 momentin mukaan pääsääntöisesti luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoipaikkaan. Tämän estämättä jätteen haltija voi 2 momentissa säädetyn edel-

lytyksin itse järjestää jätteen kuljetuksen. Jätteen haltija voi myös omatoimisesti käsitellä jätteen kiinteistöllään, jos käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jätteen haltija voisi myös luovuttaa asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai esimerkiksi kuivakäymäläjätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos käsittely on pienimuotoista ja se on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat sen, että kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä voitaisiin niissä määrätyn edellytyksin hyväksyä naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä syntyvän säännöksessä tarkoitetun jätteen yhteiskäsittely, jos käsittely on pienimuotoista. Käytännössä tämä tarkoittaisi muutamalla lähikiinteistöllä syntyvän jätteen yhteiskäsittelyä. Kysymykseen tulisi lähinnä biojätteen pienkompostointi ja haja-asutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmissä syntyvän lietteen vaarattomaksi tekeminen ja hyödyntäminen maanviljelyssä. Varsinkin syrjäisillä seuduilla jätevesilietteiden asianmukainen omatoiminen käsittely voisi olla tarpeellinen käytettävissä oleva vaihtoehto kunnan lakisääteisesti järjestämälle kuljetukselle ja käsittelylle.

Jätteen omatoimisessa tai yhteisessä käsittelyssä olisi kunnan jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräysten ohella noudatettava myös lannoitevalmisteista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (24/11 siten kuin se on muutettuna asetuksella 12/12) säädettyjä vaatimuksia. Tällainen käsittely ei edellytä lannoitevalmistelain (539/2006) mukaista elintarviketurvallisuusviraston hyväksyntää. Pienimuotoinen käsittely ei edellytä myöskään ympäristönsuojelulain mukaista lupaa jätteen ammatti- tai laitospäin käsittelemiseksi.

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat. Pykälän 1 momentin 3 koh-

dan mukaista käsitettä sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottaja ehdotetaan täsmennettäväksi SER-direktiivin perusteella. Määritelmä säilytettäisiin kuitenkin yleisenä, kuten pykälässä tarkoitettujen muiden tuoteryhmien tuottajien määritelmät.

SER-direktiivin mukaisen teknisen ja hyvin yksityiskohtaisen sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan määrittelyn selventämiseksi tuottajan käsitettä olisi tarkoitus edelleen täsmentää pykälän 3 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Direktiivin mukaisesti sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottaja olisi Suomeen sijoittautunut valmistaja, maahantuojaja tai myyjä, joka saattaa tällaisia laitteita markkinoille Suomessa. Tämän ohella tuottaja olisi se, joka myy laitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomesta toiseen maahan tai toisesta maasta Suomeen.

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siinä säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin tuottajan velvollisuudesta edistää vastaanottamiensa ja kuljettamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden uudelleenkäyttöä. Lisäksi säädettäisiin tuotteen jakelijan velvollisuudesta järjestää vastaanotto siten, että mahdollisuuksien mukaan estetään kerättävien käytöstä poistettujen tuotteiden rikkoontuminen. Jakelijan toimet olisivat tärkeitä kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keräyksessä, koska jakelija olisi näiden laitteiden keskeinen vastaanottaja. Käytännössä jakelijalta ei edellytettäisi huolehtimista ehjien ja rikkinäisten laitteiden erottelusta, johon tarvitaan erikoisosaamista.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäytön valmistelun maksimoimiseksi edistettävä toimintamallia, jonka mukaan kaikissa keräysjärjestelmissä ja -paikoissa, myös jakelijoiden vastaanottopaikoissa, tarpeen mukaan huolehditaan ehjien tai korjaukelpoisten laitteiden erottelusta ennen laiteromun siirtoa muualle, erityisesti myöntämällä pääsy uudelleenkäyttöä harjoittavien yritysten tai yhteisöjen edustajille. Vaatimuksen johdosta tuottaja tai tuottajayhteisö voisi esimerkiksi sopia uudelleenkäyttöön soveltuvien laitteiden luovuttamisesta kyseisille yrityksille varmistuttuaan, että niillä on toimintaan tarpeelliset luvat ja riittävä pätevyys muun ohella uudelleenkäytettävien laitteiden turvalli-

suuden ja edellisen haltijan tietosuojan varmistamiseksi.

Ehdotettu asetuksenantovaltuutus olisi tarpeellinen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevien SER-direktiivin säännösten täsmälliseksi täytäntöönpanemiseksi. Sen nojalla valtioneuvosto voisi antaa tarkempia säännöksiä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanoton ja siihen liittyvän varastoinnin ja kuljetuksen järjestelyistä tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäytön ja sen valmistelun edistämiseksi. Tarkemmat säännökset koskisivat etupäässä tuottajia.

Tuotteen ominaisuuksista sen uudelleenkäytön kannalta säädetään lain 9 ja 10 §:ssä.

53 §. Poikkeukset eräiden muualla kuin kotitaloudessa käytettävien tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta. Pykälän 1 momentin sanamuotoa muutettaisiin siten, että se olisi sopuoinnussa 6 §:n 1 momentin 3 a kohtaan liittäväksi ehdotetun kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen määritelmän kanssa. Lisäksi korjattaisiin nykyisessä laissa oleva virheellinen päivämäärä. Asiasisällöllisesti momentti olisi SER-direktiivin vastaavien säännösten mukainen.

56 §. Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus. Nykyisen pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa säädettyä tuotteen jakelijan velvollisuutta ottaa myyntipisteessään maksutta vastaan käytöstä poistettuja kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteita täsmennettäisiin direktiivin mukaisesti.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 1a kohta, jonka mukaan kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, olisi otettava vastaan ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä liikkeissä, joissa myydään sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Momentin 2 kohta säilyisi sisällöllisesti muutoin ennallaan, mutta sitä sovellettaisiin vain sellaisten muiden kuin 1a kohdassa tarkoitettujen kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottoon, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite.

Pykälän 2 momentin mukaan jakelijan 1 momentin 1 a kohdan mukainen vastaanottovelvollisuus ei kuitenkaan koskisi myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakauppaa eikä muutakaan kauppaa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömet-

riä. Direktiivissä kaupan vastaanottovelvollisuuden ulkopuolelle on vastaavasti rajattu vähittäismyyntiliikkeet, joiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden myyntipinta-ala on alle 400 neliometriä. Lainkohdassa ehdotettu rajaus arvioidaan käytännössä selkeästi suppeammaksi kuin direktiivin mukainen vastaava rajaus, koska päivittäistavara-kaupan valikoimasta ja myyntipinta-alasta valtaosa liittyy ruoan, juoman, tupakka- ja teknokeemian tuotteiden, kodin paperien ja lehtien sekä kosmetiikan ja vastaavien tuotenimikkeiden myyntiin.

Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin lisäksi direktiivin mukaisesti siten, että jakelija voisi järjestää vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

Nykyisiin vaatimuksiin verrattuna pykälään ehdotetut muutokset tarkoittaisivat käytännössä sitä, että pienimmät kaupat, joissa myydään pieniä sähkö- ja elektroniikkalaitteita, vapautettaisiin velvollisuudesta ottaa vastaan käytöstä poistettu pieni laite uuden vastaavan laitteen oston yhteydessä. Isoissa laitteissa ei olisi vastaavaa poikkeusta. Samalla pienten laitteiden muiden jakelijoiden velvollisuus muuttuisi yleiseksi vastaanottovelvollisuudeksi, jonka mukaisesti käytöstä poistetun laitteen siis voisi toimittaa tällaiseen kauppaan ilman vaatimusta uuden vastaavan laitteen ostosta. Käytännössä pienten laitteiden vastaanottoaikkojen lukumäärä moninkertaistuisi nykyisestä.

Pienten liikkeiden vapauttaminen elohopeaa sisältävien lamppujen ja muiden pienten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottovelvollisuudesta on perusteltua paitsi elintarvike- ja työturvallisuuskäytännön huomioon ottamiseksi myös riittävän varastotilan ja toiminnan seurannan järjestämiseksi.

Pienten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanoton tehostaminen olisi jätelakia koskevan hallituksen esityksen (HE 199/2010 vp) käsittelyn yhteydessä hyväksytyn eduskunnan lausuman tavoitteen mukaista. Lausuman mukaan hallituksen on seurattava energiansäästölamppujen palautusjärjestelmän toimivuutta kuluttajan kannalta ja ryhdyttävä mahdollisimman pian toimenpiteisiin vastaanottojärjestelmän laajentamiseksi työturvallisuus- ja elintarvikeriskit huomioon ottaen.

61 §. Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetun tarkistuksen mukaan siinä tarkoitettua vakuutta vaadittaisiin SER-direktiivin mukaisesti kaikista kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteista siten kuin käsite ehdotetaan määriteltäväksi 6 §:n 1 momentin 3 a kohdassa.

66 a §. Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja. Lakiin lisättäisiin uusi 66 a §, jossa säädettäisiin tuottajan ja muun toimijan velvollisuudesta tai oikeudesta nimetä valtuutettu edustaja huolehtimaan käytöstä poistetun sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajavastuuseen perustuvasta jätehuollosta.

Valtuutettua edustajaa koskevat ehdotukset perustuisivat SER-direktiiviin, jossa säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta yhtäältä mahdollistaa valtuutetun edustajan nimeäminen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien hoitamiseksi ja toisaalta edellyttää sitä eräissä tapauksissa. Direktiivin mukaan tuottajavastuuta koskevista velvoitteista vastaa lähtökohtaisesti tuottaja, mutta eräissä tapauksissa valtuutettu edustaja. Tuottaja ja valtuutettu edustaja olisivat sijoittautuneet siihen maahan, jossa tuottajavastuuseen perustuvat jätehuoltovelvollisuudet on täytettävä.

Pykälän 1 momentissa edellytettäisiin, että tuottajan, joka on sijoittautunut Suomeen ja myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, olisi nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan tuottajan sijasta tämän velvollisuuksien täyttämistä kyseisessä jäsenvaltiossa. Vastaavasti olisi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan tuottajan sijasta tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Molemmissa 1 momentin mukaisissa tapauksissa ensisijaisesti lähtömaan viranomaisen valvoisi, että tuottaja nimeää valtuutetun edustajan. Vastaavasti tuontimaan viranomaisen valvoisi valtuutetun edustajan hyväksymistä tuottajarekisteriin ja tämän järjestämää jätehuoltoa. Valvontajärjestelmä saadaan toimivaksi vain jäsenvaltioiden viranomaisten tiiviillä yhteistoiminnalla. Direktiiv-

vissä säädetäänkin jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten yhteistyövelvoitteista. Direktiivin mukaan viranomaisten on huolehdittava riittävästä keskinäisestä tiedonkultasta ja muun ohella toimitettava toisilleen direktiivin mukaisten säännösten toimeenpanton helpottamiseksi tarpeellisia tietoja tuottajista ja muista toimijoista sekä niiden toiminnasta. Vaikka 1 momentin toinen virke velvoittaa ulkomaisia tuottajia, joita valvoo etupäässä lähtömaan viranomaisen, velvollisuuden täyttymistä seuraa käytännössä myös Suomen viranomaisen. Valtuutetun edustajan nimeäminen ja tiedon saaminen tästä on ensimmäinen askel valvontatoimien ketjussa, jossa Suomen viranomaisen selvittää valtuutetun edustajan hyväksymistä tuottajarekisteriin ja tämän järjestämää jätehuoltoa.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu toimija vastaisi muutoin tuottajaa, joka toimittaa sähkö- ja elektroniikkalaitteita markkinoille Suomessa muulla kuin etäkaupalla, mutta kyseinen toimija ei olisi sijoittautunut Suomeen, vaan toiseen maahan. Momentissa säädettäisiin, että Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut tuottajaa muutoin vastaava toimija, joka toimittaa sähkö- ja elektroniikkalaitteita markkinoille muulla kuin etäkaupalla Suomessa, olisi oikeutettu nimeämään valtuutetun edustajan vastaamaan Suomeen sijoittautuneen tuottajan sijasta tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa. Yleensä tällaisessa tapauksessa laitteet toimitettaisiin Suomeen sijoittautuneelle maahantuojalle, joka tuottajana vastaisi käytöstä poistetun laitteen jätehuollosta. Nyt ulkomaisen toimijan nimeämä valtuutettu edustaja järjestäisi jätehuollon maahantuojan puolesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin direktiivin mukaisesti, että valtuutetuksi edustajaksi nimettävän olisi oltava sijoittautunut siihen maahan, johon sähkö- ja elektroniikkalaitteet 1 tai 2 momentin mukaan myydään. Edustaja nimettäisiin kirjallisella valtuutuksella. Valtuutettu edustaja olisi myös velvollinen ilmoittamaan asiaankuuluville tuottajille saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuutetulle edustajalle asetettavista vaatimuksista. Valtuutetun edustajan tehtävänä olisi tuottajan sijasta vastata tuottajavastuuta koskevien

velvollisuuksien täyttämistä. Tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden toimeenpanton varmistamiseksi valtuutettu edustaja olisi jätelaissa rinnastettava sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajaan. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että mitä jätelaissa säädetään tuottajasta, koskisi vastaavasti valtuutettua edustajaa. Tämän olisi muun ohella tehtävä hakemus toimintansa hyväksymiseksi tuottajarekisteriin. Sen sijaan 62 §:n 1 momentissa säädetty tuottajien oikeus perustaa tuottajayhteisö ei koskisi valtuutettua edustajaa, koska tämä ei ole tuottaja. Kyseisellä lainkohdalla on haluttu taata tuottajien vaikutusvalta tuottajavastuusta seuraavien velvoitteiden toimeenpantossa.

Lisäksi valtuutettua edustajaa koskisi, mitä muutettavaksi ehdotetussa 105 §:ssä säädetään. Tämän mukaisesti valtuutetun edustajan olisi ilmoitettava tuottajat tuottajarekisteriin.

Pykälän 5 momentissa ehdotetun valtuutussäännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtuutetun edustajan nimeämistä koskevasta menettelystä sekä tämän velvollisuudesta tiedottaa tuottajalle saamastaan valtuutuksesta ja toiminnastaan.

67 §. *Asetuksenantovaltuus Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säästöjen täytäntöönpanemiseksi.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säästöjen täytäntöönpanemiseksi voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää myös sellaisen tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien hoitamisesta maksetun korvauksen palauttamisesta tuottajalle, jonka tämä on maksanut tuotteesta, jota sittemmin ei saatetaakaan markkinoille Suomessa. Menettely olisi tarpeellinen velvoitteiden jakamiseksi tasapuolisesti tuottajien kesken tuottajayhteisössä. Soveltuvien mekanismien ja menettelyjen kehittämisestä vastaisivat tuottajat ja niiden puolesta toimivat tahot. Asetuksenantovaltuus olisi tarpeellinen SER-direktiivin vastaavien säännösten täytäntöönpanemiseksi.

74 §. *Toissijainen siivoamisvelvollisuus.* Toissijaista siivoamisvelvollisuutta koskevat säännökset olisivat sisällöltään pitkälti samankaltaiset kuin nykyisessä laissa.

Nykyiseen 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan jätteen

vastaanottoaikojen pitäjällä olisi toissijainen siivoamisvelvollisuus, jos paikka ja sen ympäristö roskaantuisi eikä roskaajaa saataisi selville tai tavoitettaisi. Asiassa on ilmennyt epäselvyyttä käytännön tilanteissa. Siivoamisvelvollisuus kohdistuisi siis nimenomaan vastaanottoaikojen pitäjään eikä roskaantuneen alueen haltijaan. Lähtökohtana olisi, että vastaanottoaikojen pitäjä vastaisi myös siisteydestä ja kunnossapidosta. Toissijainen siivoamisvelvollisuus koskisi vastaanottoaikojen pitäjän ja alueen haltijan sopimuksessa tai muussa asiakirjassa määriteltyä aluetta taikka, jos aluetta ei ole määritelty, kohtuulliseksi katsottavaa aluetta vastaanottoaikojen ympärillä.

Nykyinen 4 kohta muuttuisi uudeksi 5 kohdaksi ja viittaukseen edellä oleviin kohtiin lisättäisiin viittaus uuteen 4 kohtaan.

Nykyinen 5 kohta muuttuisi vastaavasti uudeksi 6 kohdaksi. Samalla kohtaa muutettaisiin siten, että siivoamisvelvollinen olisi muun kuin 1—5 kohdassa tarkoitettujen alueen haltija, jos siivoaminen ei kokonaisuutena arvioiden olisi kohtuutonta ottaen huomioon haltijan mahdollisuudet ehkäistä roskaantumista tai huolehtia siivoamisesta, roskaantumisen määrä ja roskaantuneen alueen sijainti sekä muut näihin rinnastettavat seikat. Nykyisen lain kyseisen säännöksen muotoilu, jonka mukaan alueen haltija on siivoamisvelvollinen, jos tämä tiesi tai tämän olisi pitänyt tietää roskaavasta toiminnasta, ei roskaantumisen luonteesta johtuen ole käytännössä kaikissa tilanteissa osoittautunut toimivaksi.

Jos roskaantuminen tapahtuu alueella, joka kokemuksen mukaan on altis roskaantumaan, alueen haltija olisi yleensä velvollinen huolehtimaan siivoamisesta ja pyrkimään estämään roskaantumista esimerkiksi puomittamalla tie tai aitaamalla alue. Sen sijaan voisi olla kohtuutonta velvoittaa haltija siivoamaan esimerkiksi roskaantunut vesialue, koska tällaisen alueen roskaantumista on usein vaikea ehkäistä ja jätteillä voidaan roskata etäisiäkin alueita. Samoin voi yksityisen olla kohtuutonta siivota roskaantunut alue esimerkiksi, jos roskamäärä on suuri eikä alueen haltija ole voinut kohtuullisin toimin ehkäistä roskaantumista. Vähäisen roskaamisen olisi alueen haltija kuitenkin velvollinen siivoamaan, jos roskaajaa ei tavoiteta.

Kuten voimassa olevassa laissa, kunnan olisi ehdotetun 2 momentin mukaan siivottava 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu alue, jos alueen haltija laiminlyö siivoamisvelvollisuutensa tai haltijalla ei ole siivoamisvelvollisuutta.

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin. Pykälän 1 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuuden suhdetta velvollisuuden hakea ympäristölupaa täsmennettäisiin epäselvyyksien poistamiseksi. Ilmoitusta keräystoiminnasta ei tarvitsisi tehdä, jos keräys edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai hyväksytään osana ympäristöluvan varaista muuta toimintaa. Ilmoitus tulisi kuitenkin tehdä jätteen vastaanottopaikasta, joka sijoitetaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan yhteyteen mutta jota ei ole otettu huomioon toimintaa koskevassa ympäristöluvassa.

Pykälän 2 momentissa muutettaisiin keräystoiminnasta annettavan ilmoituksen sisältövaatimuksia. Tietoja olisi annettava myös toimista terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Tämän mukaisesti asetuksessa voitaisiin edellyttää esitettäväksi tarkempia selvityksiä esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromun, romuajoneuvojen sekä paristojen ja akkujen keräyksen järjestämisestä muun ohella Euroopan unionin asianomaisten säädösten täytäntöönpanemiseksi.

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin SER-direktiivin mukaisesti siten, että siinä tarkoitettua vakuutta koskevaa selvitystä vaadittaisiin kaikista kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin SER-direktiivin mukaisesti niin, että tuottajan tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytyksenä olisi vakuuden asettaminen kaikista kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

103 §. Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä. Pykälän 2 momentissa säädetään määräyksistä, jotka voidaan antaa tuottajan, tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymistä tuottajarekisteriin koskevassa päätöksessä. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös uusille tuottajille ja uusille tuotta-

jayhteisöille voitaisiin asettaa asteittain kiristyviä vaatimuksia ja tavoitteita, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty vaatimukset ja tavoitteet toiminnan aloitusvaiheen jälkeen koskevat niitä täysimääräisesti. Nykyisen 2 momentin mukaan siinä tarkoitettuja kiristyviä tavoitteita voidaan asettaa vain uudelle juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjille.

Asteittain kiristyvät velvoitteet voisivat olla perusteltuja uuden toiminnan alkuvaiheissa käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotto- ja muun jätehuoltotoiminnan vakiinnuttamiseksi, yhteistyötahojen verkoston kehittämiseksi ja keräys- ja kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Edellytyksenä säännöksessä tarkoitettujen väliaikaisten velvoitteiden asettamiselle olisi, että tuottaja ja tuottajayhteisö hakemuksessaan tuottajarekisteriin hyväksymiseksi esittäisivät vakuuttavat tiedot ja selvitykset mahdollisuuksistaan järjestää toiminta siten, että se täyttäisi valtioneuvoston asetuksessa säädetty vaatimukset päätöksessä asetettavassa määräajassa. Valtioneuvoston asetuksen vaatimustasoa lievempien velvoitteiden asettaminen olisi rajattava esitetyllä tavalla mahdollisimman tasapuolisten ja yhdenvertaisten ehtojen soveltamiseksi tuottajiin, tuottajayhteisöihin ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjiin.

105 §. Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin. Pykälän ensimmäisen virkkeen sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että säännös ilmaisultaan soveltuisi sovellettavaksi myös valtuutettuun edustajaan, josta säädetäisiin ehdotetussa uudessa 66 a §:ssä.

12 luku. Jätteen kansainväliset siirrot

117 a §. Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevat erityissäännökset. Jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevaan 12 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 117 a §, johon sisällytettäisiin käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa koskevat, SER-direktiiviin perustuvat erityissäännökset. Direktiivin säännösten taustalla on pyrkimys tehostaa käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa. Valvonnassa on todettu, että käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita siirretään usein maasta toiseen virheellisesti tuotteina eikä jätteinä.

Pykälän 1 momentin mukaan käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltijan olisi erilaisin laitetta koskevin asiakirjoin ja tiedoin osoitettava sen luokituksen oikeellisuus. Vaadittavista todisteista säädetäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ne voisivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia. Kaikkia tietoja ei esimerkiksi edellytettäisi, jos siirto tapahtuisi yritysten välisen siirtosopimuksen nojalla ja laite lähetettäisiin viallisenä takaisin tuottajalle korjattavaksi takuun nojalla uudelleenkäyttöä varten. Pykälän 2 momentin mukaan, jos laitteen luokittelusta tuotteeksi ei voitaisi osoittaa riittävää näyttöä, laitetta olisi pidettävä jätteenä ja sen aiottua siirtoa EU:n jätteesiirtoasetuksessa tarkoitettuna laittona siirtona.

121 §. Siirtoasiakirja. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuus ei enää epätarkoituksenmukaisesti koskisi sellaista rakennus- ja purkujätettä, joka on pilaantumaton maa-ainesta.

Pykälän 2 momentissa säädettyä menettelyä siirtoasiakirjassa olevien tietojen ja jätteen vastaanoton vahvistamisesta tehtäisiin nykyistä joustavammaksi. Vahvistaminen voitaisiin asiakirjaan tehdyn allekirjoituksen ohella tehdä myös muin luotettavin tarvittavissa asetuksella tarkemmin säädettyihin järjestelyihin. Lisäksi selkeytettäisiin momentin rakennetta.

Pykälän 3 momentti säilyisi muuttumattomana. Nykyisin 1 momenttiin sisältyvät asetuksenantovaltuudet siirrettäisiin tarkistettuihin uudeksi 4 momentiksi.

124 §. Tarkastukset. Pykälän mukaiset tarkastettavat kohteet täsmennettäisiin jätedirektiivin mukaisesti siten, että niihin kuuluisivat myös jätteen keräystä harjoittavan toiminnanharjoittajan toiminta. Kuten muussa jätehuollon valvonnassa, valvontaviranomaisen määrittäisi jätteen keräystoiminnan tarkastusvälit riskiperusteisesti valvontaohjelmassaan. Pykälän sanamuotoa täsmennettäisiin muutoinkin muualla laissa käytetyn terminologian mukaisesti.

131 §. Laiminlyöntimaksu. Pykälän 2 momentin 5 kohdan sanamuotoa muutettaisiin siten, että se olisi sopusoinnussa siirtoasiakirjaa koskevan ehdotetun 121 §:n muutoksen kanssa. Viimeksi mainitun pykälän mukaan

jätteen vastaanotto voitaisiin asiakirjaan tehdyn allekirjoituksen sijasta vahvistaa myös muin luotettavin järjestelyin. Tämän mukaisesti laiminlyöntimaksun olisi vastaavasti velvollinen maksamaan myös se, joka laiminlyö velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto muin luotettavin järjestelyin kuin siirtoasiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan.

Pykälän 2 momentin nykyinen 6 ja 7 kohta ehdotetaan kumottaviksi ja siten poistettaviksi laiminlyöntimaksun soveltamisalasta ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/99/EY, jäljempänä ympäristörikosdirektiivi) vastaisina. Ympäristörikosdirektiivin 3 artiklan c) kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että rikoksena rangaistavaksi on säädettävä lainvastainen ja tahallaan tai ainakin törkeästi tuotuksesta tehty muun ohella jätteensiirtoasetuksen 2 artiklan 35 kohdan soveltamisalaan kuuluva jätteiden siirto huomattavissa määrin riippumatta siitä, onko kyseessä erillinen siirto vai monta ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevaa siirtoa. Jätteensiirtoasetuksen kyseisen kohdan mukaisena laittomana siirtona pidetään jätteiden siirtoa, joka toteutetaan muun muassa sen a) alakohdan mukaan tekemättä asetuksen mukaista ilmoitusta kaikille asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille. Kun laiminlyöntimaksu 131 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan koskee jätteensiirtoasetuksen 4 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen laiminlyöntiä, ei säännös täytä ympäristörikosdirektiivin velvoitetta rikoksena rangaistavaksi säätämisestä. Samoin 131 §:n 2 momentin 7 kohdan mukainen jätteensiirtoasetuksen 16 artiklassa säädetyn ennakkotiedon ja vastaanottovahvistuksen laiminlyönti kuuluu olla säädetty rikoksena rangaistavaksi.

147 §. Rangaistussäännökset. Laiminlyöntimaksua koskevaan 131 §:ään ehdotettujen muutosten seurauksena ehdotetaan 147 §:n 2 momentin 18 kohdassa oleva viittaus laiminlyöntimaksua koskevan pykälän 2 momentin 6—9 kohtaan muutettavaksi viittaukseksi 8 ja 9 kohtaan.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat yksityiskohtaiset säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen mukaiset sisällölliset vaatimukset perustuisivat pääosin SER-direktiiviin. Tuottajien järjestämän romun vastaanottoa koskevat asetuksen säännökset perustuisivat kuitenkin myös jätelain palvelutasoa ja saavutettavuutta koskeviin vaatimuksiin. Niissä otettaisiin lisäksi huomioon, että SER-direktiivissä edellytetään nykyistä keräysastetta selvästi tehokkaampaa ja tasokkaampaa keräystä.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettavaksi tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin laitteiden ja laiteromun erilliskeräykselle, vastaanotolle, uudelleenkäytölle, kierrätykselle ja muulle käsittelylle sekä siirroille toiseen maahan asetettavista yksityiskohtaisista vaatimuksista. Samoin säädettäisiin uudelleenkäyttöä ja kierrätystä edistävästä laitteiden ominaisuuksista sekä käytettyjen laitteiden keräysasteesta ja kierrätystehokkuudesta. Asetuksessa olisi myös tarkemmat säännökset tiedottamisesta käyttäjälle ja laitteiden käsittelijöille, laitteiden merkitsemisestä, seurantatietojen ilmoittamisesta ja kokoamisesta sekä tuottajarekisteriin tehtävän hakemuksen sisällöstä.

Tuottajavastuuta koskeva jätelain 6 luku sisältää useita valtuussäännöksiä, joiden nojalla tuoteryhmittäin täsmennetään tuottajan ja muiden toimijoiden velvollisuuksia tuottajavastuuseen perustuvassa jätehuollossa. Eräisiin nykyisiin valtuussäännöksiin ehdotetut tarkistukset olisivat tarpeen SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Samasta syystä ehdotetaan eräitä kokonaan uusia valtuussäännöksiä.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

Tarkoitus on, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettava uusi valtioneuvoston asetus tulisi voimaan samanaikaisesti kuin laki.

SER-direktiivi oli siirrettävä kansalliseen lainsäädäntöön 14 päivään helmikuuta 2014 mennessä.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitys laiksi jätelain muuttamisesta sisältää säännösehdotuksia, joita voidaan pitää merkityksellisinä perustuslain (731/1999) kanalta.

Voimassa olevan jätelain tuottajavastuuta koskevassa 6 luvussa säädetään Euroopan unionin vastaavan lainsäädännön perusteella tuottajan velvollisuudesta järjestää käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto ja vastata sen kustannuksista. Tuottajan lisäksi tuotteen jakelija on keskeinen toimija tuottajavastuuseen perustuvassa jätehuollossa. Tuottajavastuujärjestelmä on tiettyihin tuotteisiin ja toimijoihin kohdistuva velvoitteiden kokonaisuus, jolla järjestetään jätehuoltoa ja näin turvataan perustuslain 20 §:n mukaisen ympäristöperusoikeuden toteutumista.

Voimassa olevan jätelain perustuslain mukaisuutta arvioitiin laajasti hallituksen esityksessä jätelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 199/2010 vp) ja asiaa koskevassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 58/2010 vp). Tuottajavastuusäännösten suhdetta perustuslakiin sekä lain perussäännösten että asetuksenantovaltuuksien kannalta on arvioitu jo aikaisemman jätelain (1072/1993) muutoksen (HE 152/2003 vp) yhteydessä perustuslakivaliokunnassa (PeVL 1/2004 vp).

Nyt ehdotetuissa säännöksissä lähinnä tarkennettaisiin tuottajavastuussa olevien toimijoiden nykyisen lain mukaisia velvollisuuksia siltä osin kuin tämä on tarpeen SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Ehdotetussa 52 §:ssä tarkennettaisiin tuottajan ja jakelijan velvollisuuksia edistää tuotteiden uudelleenkäyttöä. Näin osaltaan varmistettaisiin, että toimijat noudattavat lain 8 §:ssä säädettyä jätehuollon etusijajärjestystä. Sen mukaan tuottajan ja muun jätehuoltoon osallistuvan ammattimaisen toimijan on toimittava ensisijaisesti jätteen määrän vähentämiseksi ja sen valmistelemiseksi uudelleenkäyttöön. Ehdotetussa pykälässä ei siten varsinaisesti olisi kysymys tuottajiin ja jakelijoihin kohdistuvasta uudesta velvollisuudesta, vaan

niillä jo olevien velvoitteiden täsmentämisestä.

Nykyisen 56 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kaikki sähkö- ja elektroniikkalaitteen jakelijat ovat velvollisia ottamaan vastaan sellaiset kotitalouden ja vastaavat laitteet, niiden koosta riippumatta, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite. Ehdotuksen mukaan pienet jakelijat vapautuisivat velvollisuudesta ottaa vastaan pieniä laitteita. Samalla muiden jakelijoiden vastaanottovelvollisuus muuttuisi niin, että pienet laitteet voisi toimittaa tällaiselle jakelijalle ilman uuden laitteen ostopakkoa. Isojen laitteiden, joiden tilalle ostetaan uusi laite, osalta pienen ja muun jakelijan vastaanottovelvollisuus säilyisi ennallaan. Pykälässä yksilöitäisiin käsitteet pieni laite ja pieni jakelija.

Pienten jakelijoiden vastaanottovelvollisuuden keventäminen ehdotetulla tavalla on perusteltua turvallisuusnäkökohtien huomiointiin ottamiseksi ja käytännön syistä. Muiden jakelijoiden vastaanottovelvollisuuden muuttaminen siten, että se koskisi pieniä laitteita yleisesti, ei merkitsisi merkittävää lisätaakkaa näille jakelijoille. Niiden on muutoinkin pitänyt varautua sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottoon ja järjestää tarvittavat tilat. Lisäksi tuottajalla on lain 49 §:n 3 momentin mukaan kustannus- ja järjestämisvastuu kerättyjen laitteiden kuljetuksesta jakelijan vastaanotto paikasta sekä laitteiden käsittelystä. Ehdotus on perusteltu jätehuollon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ympäristöperusoikeuden toteuttamiseksi.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 66 a §, jonka 1 momentissa säädettäisiin etämyyjän velvollisuudesta nimetä valtuutettu edustaja, jos laite myydään Suomeen tai Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon suoraan käyttäjille. Valtuutetun edustajan olisi oltava sijoittautunut siihen maahan, johon laitteet myydään. Edustaja vastaisi etämyyjän puolesta tuottajavastuovelvollisuuksien täyttämistä. Menettely perustuisi SER-direktiiviin, jossa myös on säännökset jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyövelvollisuudesta järjestelmän valvomiseksi. Menettelyllä pyrittäisiin edistämään sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjien osallistumista käytettyjen laitteiden jätehuoltoon ja siten vähentämään vapaamatkustajien määrää. Pykälän 2 momentin mukaan myös muu ulkomainen toi-

mija, joka myy laitteita Suomeen, saisi nimeä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan huolehtimaan kotimaisten tuottajien velvollisuuksien täyttämistä. SER-direktiivissä mainittua menettelyä perustellaan toimijoiden hallinnollisen taakan vähentämisellä.

Ehdotetun 103 §:n 2 momentin mukaan tuottajarekisteriin hyväksymisestä annettavassa päätöksessä voitaisiin asettaa asteittain kiristyviä velvoitteita juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän ohella myös tuottajalle ja tuottajayhteisölle niiden toiminnan aloitusvaiheessa, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet koskisivat niitä täysimääräisesti. Tällaiset asetusta lievemmat velvoitteet voitaisiin asettaa laissa säädetyn edellytyksin vain määräajaksi siten, että alan toimijoihin sovellettavat ehdot olisivat mahdollisimman tasapuolisia ja yhdenvertaisia.

Ehdotetussa uudessa 117 a §:ssä säädettäisiin käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kansainvälisiä siirtoja koskevasta menettelystä, jota jätteen haltijan olisi noudatettava osoittaessaan, että kysymys on tuotteen eikä jätteen siirrosta. Pykälässä yksilöitäisiin selvitykset, asiakirjat ja muut tiedot, jotka olisivat tarpeen riittävän näytön osoittamiseksi sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelumiseksi tuotteeksi. Ehdotus vastaisi pitkälti menettelyä, jota muutoinkin sovelletaan aineen tai esineen luokittelussa jätteeksi lain 5 §:ssä säädetyn jätteen määritelmän perusteella. Ehdotettu pykälä siis lähinnä määrittäisi tietotarpeen silloin kun selvitetään nimenomaan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokittelua.

Tuottajavastuuta koskevat velvollisuudet ja 117 a §, jotka ovat merkityksellisiä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatus elinkei-

novapauden ja perustuslain 20 §:ssä säädetyn ympäristöperusoikeuden kannalta, ovat perusteltuja jätehuollon järjestämiseen liittyvän painavan yhteiskunnallisen intressin toteuttamiseksi, eivätkä ne olennaisesti rajoita elinkeinonharjoittajan perustuslain 18 §:n 1 momenttiin perustuvaa elinkeinovapautta. Sääntelylle on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja painava peruste. Sääntely on myös riittävän täsmällistä ja tarkkarajaista.

Ehdotetut uudet perussäännökset on pyritty laatimaan mahdollisimman tarkkarajaisiksi perustuslain 80 §:n mukainen lailla säätämisen vaatimus ja asetuksenantovallan määrittelyt huomioon ottaen. Koska ehdotettu 52 § kuitenkin koskee tuottajavastuun alaisia tuotteita yleisesti, säännökset on jouduttu ehdotamaan jonkin verran joustaviksi. Ne voisivat yleisesti sovellettuina muutoin joissakin tilanteissa johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen. Ehdotettuja muutettuja tai uusia asetuksenantovaltuuksia (6, 52, 66 a, 67, 117 a ja 121 §) puoltaa tarvittavan sääntelyn yksityiskohtaisuus ja teknisluontoisuus. Erityisesti ympäristösääntelyssä suhteellisen laajat asetuksenantovaltuudet on katsottu hyväksytyksi (PeVL 58/2010 vp). Valtuudet ovat tarpeen myös Euroopan unionin direktiivien, erityisesti SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Valtioneuvoston valtuussäännökset on rajattu sisällöltään mahdollisimman täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

Esitystä ei edellä olevan perusteella ole pidettävä perustuslain kannalta ongelmallisena. Tämän johdosta katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

jätelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 131 §:n 2 momentin 6 ja 7 kohta,

muutetaan 6 §:n 3 momentti, 41 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 momentin 3 kohta, 52 §:n 1 momentti, 53 §:n 1 momentti, 56 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 61 §:n 1 momentti, 67 §:n 3 kohta, 74 §, 100 §:n 1 ja 2 momentti, 101 §:n 2 momentti, 102 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 105 §, 121 §, 124 §:n 1 momentti, 131 §:n 2 momentin 5 kohta ja 147 §:n 2 momentin 18 kohta, sellaisena kuin niistä on 147 §:n 2 momentin 18 kohta laissa 1104/2011, sekä

lisätään 6 §:n 1 momenttiin uusi 3 a ja 10 a kohta, 56 §:n 1 momenttiin uusi 1 a kohta, lakiin uusi 66 a §, 67 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 117 a § seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3 a) *kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteella* kotitaloudessa käytettävää sähkö- ja elektroniikkalaitetta sekä laadultaan ja määrältään siihen rinnastettavaa kaupassa, teollisuudessa, laitoksissa ja muussa toiminnassa käytettävää sähkö- ja elektroniikkalaitetta; laitetta, jota todennäköisesti käytetään sekä kotitaloudessa että muussa toiminnassa, pidetään kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteena;

10 a) *jätteen erilliskeräyksellä* jätteen keräystä siten, että lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet pidetään toisistaan erillään uudelleenkäytön valmistelun, kierrätyksen, muun hyödyntämisen taikka muun erityisen käsittelyn helpottamiseksi;

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista ominaisuuksista, joiden perusteella jätettä on pidettävä vaarallisena jätteenä, sekä säättää jätteiden luokittelusta vaarallisiin ja muihin jätteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia sään-

nöksiä myös siitä, mitkä toimet ovat 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettua jätteen hyödyntämistä ja 16 kohdassa tarkoitettua jätteen loppukäsittelyä, sekä 1 momentin 18 kohdassa tarkoitettua tuotteen jakelijan määrittelemiseksi.

41 §

Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotopaikkaan

Jätteen haltija voi 1 momentin estämättä järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, jos kuljetus on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Jätteen haltija voi myös itse käsitellä 1 momentissa tarkoitettua jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväk-

sytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tuottajia:

3) sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuojaa taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla nimellään tai tavaramerkillään;

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotto ja kuljetus siten, että kerättävät tuotteet eivät tarpeettomasti rikkoonnu tai vaurioidu, että ehjät tai korjauskelpoiset tuotteet ja niiden osat tarpeen mukaan pidetään erillään tai erotellaan ja että muulla tavoin edistetään tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäyttöä. Myös tuotteen jakelijan on järjestettävä vastaanotto siten, että mahdollisuuksien mukaan estetään kerättävien käytöstä poistettujen tuotteiden rikkoutuminen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanoton ja siihen liittyvän varastoinnin ja kuljetuksen järjestelyistä tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäytön ja sen valmistelun edistämiseksi.

53 §

Poikkeukset eräiden muualla kuin kotitaloudessa käytettävien tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Tuottaja vastaa ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätehuollon kustannuksista vain, jos käytöstä

poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella. Muussa tapauksessa laitteen haltija vastaa ennen mainittua päivää markkinoille saatetun laitteen jätehuollon kustannuksista. Tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

1 a) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;

2) muut kuin 1 a kohdassa tarkoitetut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;

Edellä 1 momentin 1 a kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 a ja 2 kohdassa tarkoitetun vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutu-

vat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

66 a §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Tuottajan, joka on sijoittautunut Suomeen ja myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, on nimettävä valtuutettu edustaja, joka tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämistä kyseisessä jäsenvaltiossa. Toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, on vastaavasti nimettävä valtuutettu edustaja, joka tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut tuottajaa vastaava toimija, joka toimittaa sähkö- ja elektroniikkalaitteita markkinoille muulla kuin etäkaupalla Suomessa, voi nimetä valtuutetun edustajan, joka Suomeen sijoittautuneen tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Valtuutetuksi edustajaksi on nimettävä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on sijoittautunut siihen maahan, johon sähkö- ja elektroniikkalaitteet 1 tai 2 momentin mukaan myydään. Edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyt on tiedotettava asianomaisille tuottajille saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta.

Mitä tässä laissa säädetään tuottajasta, lukuun ottamatta 62 §:n 1 momentin mukaista tuottajien oikeutta perustaa tuottajayhteisö, koskee 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valtuutettua edustajaa. Tätä koskee myös, mitä jäljempänä 105 §:ssä säädetään tuottajayhteisöstä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtuutetun edustajan nimeämisestä koskevasta menettelystä sekä tämän velvollisuudesta tiedottaa tuottajalle saamastaan valtuutuksesta ja toiminnastaan.

67 §

Asetuksenantovaltuus Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi:

3) tuottajan ja tuottajayhteisön velvollisuudesta suosia palvelunhankinnassaan toimijoita, jotka ovat ottaneet käyttöön sertifioituja ympäristöasioiden hallintajärjestelmiä;

4) tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien hoitamisesta maksetun korvauksen hyvittämisestä tuottajalle, jos tuotetta ei saateta markkinoille Suomessa.

74 §

Toissijainen siivoamisvelvollisuus

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka jos roskaaja ei huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan, siivoamisvelvollinen on:

1) maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitävä alueella, joka on roskaantunut tien, radan tai sataman käytöstä;

2) virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettuun alueen haltija tai ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitävä alueella, joka on roskaantunut alueen tai reitin käytöstä;

3) yleisötilaisuuden järjestäjä tilaisuuteen varatulla ja sen välittömässä läheisyydessä olevalla alueella, joka on roskaantunut tilaisuuden johdosta, tai alueen haltija, jos tilaisuus järjestetään hänen suostumuksellaan eikä tilaisuuden järjestäjä huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan;

4) jätteen vastaanottoa paikan pitävä sille varatulla ja sen välittömässä läheisyydessä olevalla alueella, joka on roskaantunut paikan käytöstä;

5) muun kuin 1—4 kohdassa tarkoitettuun alueen haltija voimassa olevan asemakaavan alueella;

6) muun kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuun alueen haltija, jos siivoaminen ei ole kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta ottaen huomioon haltijan mahdollisuudet ehkäistä roskaantumista tai huolehtia siivoamisesta,

roskaantumisen määrä ja roskaantuneen alueen sijainti sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

Jos 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun alueen haltija laiminlyö siivoamisvelvollisuutensa tai haltijalla ei ole siivoamisvelvollisuutta mainitun kohdan nojalla, siivoamisvelvollinen on kunta.

100 §

Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammatti- maista keräystä, on tehtävä ilmoitus 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella keräystä harjoitetaan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen keräyksen aloittamista. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos keräys edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai hyväksytään osana ympäristöluvan varaista muuta toimintaa.

Ilmoituksessa on oltava toiminnan jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta ja toiminnasta, kuten kerättävistä jätteistä, jäteastioista ja vastaanottoaikkojen sijainnista, sekä toimista terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta.

Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Jos tiedot muuttuvat, on myös tästä tehtävä ilmoitus rekisteriin. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot

117 a §

Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevat erityissäännökset

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaitteita aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokitteluksi tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testausmenetelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laite-tyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa I momentin mukaista näyttöä, laitetta on pi-

dettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteesiirtoasetuksessa tarkoitettuna laittona siirtona.

121 §

Siirtoasiakirja

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitettulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta.

Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Vastaanottajan on vahvistettava jätteen vastaanotto asiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan tai muin luotettavin järjestelyin. Siirtoasiakirja voi olla sähköisesti tallennettuna, jos se on luettavissa kuljetuksen aikana. Jätteen haltijan ja vastaanottajan on säilytettävä siirtoasiakirja tai sen jäljennös kolmen vuoden ajan.

Jos I momentissa tarkoitettu jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja sekä huolehdittava asiakirjan antamisesta vastaanottajalle ja sen säilyttämisestä. Jätteen kansainvälisessä siirrossa käytettävästä siirtoasiakirjasta säädetään jätteesiirtoasetuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista sekä sen käytöstä ja siinä olevien tietojen vahvistamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä.

124 §

Tarkastukset

Valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä.

Samoin on tarkastettava jätteen ammattimais-
ta kuljettamista tai keräystä harjoittavan tai
jätteen välittäjänä toimivan toiminnanharjoit-
tajan toiminta. Ympäristöluvanvaraisten toi-
mintojen tarkastuksista säädetään ympäris-
tönsuojelulaissa ja sen nojalla.

131 §

Laiminlyöntimaksu

Laiminlyöntimaksua on velvollinen mak-
samaan myös:

5) se, joka laiminlyö 121 §:ssä säädetyn
siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuuden, vel-
vollisuuden pitää siirtoasiakirja mukana jät-
teen siirron aikana tai velvollisuuden vahvis-
taa jätteen vastaanotto;

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetul-
la tavalla tahallaan tai törkeästä huolimatto-
muudesta

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suo-
men alueen kautta jätettä tämän lain tai sen
nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapa-
usta koskevan määräyksen taikka jätteensiir-
toasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kui-
tenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa
säädettyjä laiminlyöntejä taikka

on tuomittava, jollei teosta ole muualla
laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jäte-
lain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tul-
leet asiat käsitellään lain voimaan tullessa
voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Ympäristöministeri *Ville Niinistö*

Laki**jätelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 131 §:n 2 momentin 6 ja 7 kohta,*muutetaan* 6 §:n 3 momentti, 41 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 momentin 3 kohta, 52 §:n 1 momentti, 53 §:n 1 momentti, 56 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 61 §:n 1 momentti, 67 §:n 3 kohta, 74 §, 100 §:n 1 ja 2 momentti, 101 §:n 2 momentti, 102 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 105 §, 121 §, 124 §:n 1 momentti, 131 §:n 2 momentin 5 kohta ja 147 §:n 2 momentin 18 kohta, sellaisena kuin niistä on 147 §:n 2 momentin 18 kohta laissa 1104/2011, sekä*lisätään* 6 §:n 1 momenttiin uusi 3 a ja 10 a kohta, 56 §:n 1 momenttiin uusi 1 a kohta, lakiin uusi 66 a §, 67 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 117 a § seuraavasti:*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Muut määritelmät**Muut määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

3 a) **kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteella** kotitaloudessa käytettävää sähkö- ja elektroniikkalaitetta sekä laadultaan ja määrältään siihen rinnastettavaa kaupassa, teollisuudessa, laitoksissa ja muussa toiminnassa käytettävää sähkö- ja elektroniikkalaitetta; laitetta, jota todennäköisesti käytetään sekä kotitaloudessa että muussa toiminnassa, pidetään kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteena;

10 a) **jätteen erilliskeräyksellä** jätteen keräystä siten, että lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet pidetään toisistaan erillään uudelleenkäytön valmistelun, kierrätyksen, muun hyödyntämisen taikka muun erityisen käsittelyn helpottamiseksi;

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista ominaisuuksista, joiden pe-

rusteella jätettä on pidettävä vaarallisena jätteenä, sekä säätää jätteiden luokittelusta vaarallisiin ja muihin jätteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä, mitkä toimet ovat 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettua jätteen hyödyntämistä ja 16 kohdassa tarkoitettua jätteen loppukäsittelyä, sekä 1 momentin 18 kohdassa tarkoitettua tuotteen jakelijan määrittämiseksi.

41 §

Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotto- paikkaan

Jätteen haltija voi 1 momentin estämättä järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, jos kuljetus on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Jätteen haltija voi vastaavin edellytyksin itse käsitellä jätteen kiinteistöllään, jos käsittely on pienimuotoista.

41 §

Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotto- paikkaan

Jätteen haltija voi 1 momentin estämättä järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, jos kuljetus on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. *Jätteen haltija voi myös itse käsitellä 1 momentissa tarkoitettua jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.*

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tuottajia:

3) sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuojaa taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla tuotemerkillään;

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tuottajia:

3) sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuojaa taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla *nimellään tai tavaramerkillään*;

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotto siten, että ehjät tai korjauskelpoiset tuotteet ja niiden osat tarpeen mukaan pidetään erillään tai erotellaan ja että muulla tavoin edistetään tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäyttöä.

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotto ja kuljetus siten, että kerättävät tuotteet eivät tarpeettomasti rikkoonnu tai vaurioidu, että ehjät tai korjauskelpoiset tuotteet ja niiden osat tarpeen mukaan pidetään erillään tai erotellaan ja että muulla tavoin edistetään tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäyttöä. Myös tuotteen jakelijan on järjestettävä vastaanotto siten, että mahdollisuuksien mukaan estetään kerättävien käytöstä poistettujen tuotteiden rikkoonnutuminen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanoton ja siihen liittyvän varastoinnin ja kuljetuksen järjestelyistä tuotteiden ja niiden osien uudelleenkäytön ja sen valmistelun edistämiseksi.

53 §

Poikkeukset eräiden muualla kuin kotitaloudessa käytettävien tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Tuottaja vastaa ennen 13 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muualla kuin kotitaloudessa käytettävän sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätehuollon kustannuksista vain, jos laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä laitteella. Muussa tapauksessa laitteen haltija vastaa ennen mainittua päivää markkinoille saatetun laitteen jätehuollon kustannuksista. Tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

53 §

Poikkeukset eräiden muualla kuin kotitaloudessa käytettävien tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Tuottaja vastaa ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätehuollon kustannuksista vain, jos käytöstä poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella. Muussa tapauksessa laitteen haltija vastaa ennen mainittua päivää markkinoille saatetun laitteen jätehuollon kustannuksista. Tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

2) kotitaloudesta peräisin olevat ja niihin rinnastettavat sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;

Jakelija voi järjestää 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun vastaanoton muualla kuin myyntipisteessä, jos vastaanottoaika on yhtä helposti laitteen haltijan saavutettavissa kuin myyntipiste ja tämä on tuottajan järjestämän kuljetuksen kannalta tarkoituksenmukaista.

1 a) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;

2) muut kuin 1 a kohdassa tarkoitetut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;

Edellä 1 momentin 1 a kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussaakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 a ja 2 kohdassa tarkoitetun vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

61 §

*Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta
vaadittava vakuus*

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouksissa käytettävien laitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

61 §

*Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta
vaadittava vakuus*

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

66 a §

*Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan tai
muun toimijan valtuutettu edustaja*

Tuottajan, joka on sijoittautunut Suomeen ja myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, on nimettävä valtuutettu edustaja, joka tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämisestä kyseisessä jäsenvaltiossa. Toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy sähkö- ja elektroniikkalaitteita

etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, on vastaavasti nimettävä valtuutettu edustaja, joka tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut tuottajaa vastaava toimija, joka toimittaa sähkö- ja elektroniikkalaitteita markkinoille muulla kuin etäkaupalla Suomessa, voi nimetä valtuutetun edustajan, joka Suomeen sijoittautuneen tuottajan sijasta vastaa tämän velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Valtuutetuksi edustajaksi on nimettävä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on sijoittautunut siihen maahan, johon sähkö- ja elektroniikkalaitteet 1 tai 2 momentin mukaan myydään. Edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyt on tiedotettava asianomaisille tuottajille saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta.

Mitä tässä laissa säädetään tuottajasta, lukuun ottamatta 62 §:n 1 momentin mukaista tuottajien oikeutta perustaa tuottajayhteisö, koskee 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valtuutettua edustajaa. Tätä koskee myös, mitä jäljempänä 105 §:ssä säädetään tuottajayhteisöstä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtuutetun edustajan nimeämistä koskevasta menettelystä sekä tämän velvollisuudesta tiedottaa tuottajalle saamastaan valtuutuksesta ja toiminnastaan.

67 §

Asetuksenantovaltuus Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi:

3) tuottajan ja tuottajayhteisön velvollisuudesta suosia palvelunhankinnassaan toimijoita, jotka ovat ottaneet käyttöön sertifioituja ympäristöasioiden hallintajärjestelmiä.

67 §

Asetuksenantovaltuus Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin tuottajavastuuta koskevien säädösten täytäntöönpanemiseksi:

3) tuottajan ja tuottajayhteisön velvollisuudesta suosia palvelunhankinnassaan toimijoita, jotka ovat ottaneet käyttöön sertifioituja ympäristöasioiden hallintajärjestelmiä;

4) tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien hoitamisesta maksetun korvauksen hyvittämisestä tuottajalle, jos tuotetta ei saateta markkinoille Suomessa.

74 §

Toissijainen siivoamisvelvollisuus

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka jos roskaaja ei huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan, siivoamisvelvollinen on:

1) maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjä alueella, joka on roskaantunut tien, radan tai sataman käytöstä;

2) virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettun alueen haltija tai ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitäjä alueella, joka on roskaantunut alueen tai reitin käytöstä;

3) yleisötilaisuuden järjestäjä tilaisuuteen varatulla ja sen välittömässä läheisyydessä olevalla alueella, joka on roskaantunut tilaisuuden johdosta, tai alueen haltija, jos tilaisuus järjestetään hänen suostumuksellaan eikä tilaisuuden järjestäjä huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan;

4) muun kuin 1—3 kohdassa tarkoitetun alueen haltija voimassa olevan asemakaavan alueella;

5) muun kuin 1—4 kohdassa tarkoitetun alueen haltija, jos alueen haltija tiesi tai tämän olisi pitänyt tietää roskaavasta toiminnasta tai tapahtumasta eikä siivoaminen ole haltijalle muutoin kohtuutonta.

Jos 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun alueen haltija laiminlyö siivoamisvelvollisuutensa tai haltijalla ei ole siivoamisvelvollisuutta mainitun kohdan nojalla, siivoamisvelvollinen on kunta.

100 §

Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammatti- maista keräystä, on tehtävä ilmoitus 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle,

74 §

Toissijainen siivoamisvelvollisuus

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka jos roskaaja ei huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan, siivoamisvelvollinen on:

1) maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjä alueella, joka on roskaantunut tien, radan tai sataman käytöstä;

2) virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettun alueen haltija tai ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitäjä alueella, joka on roskaantunut alueen tai reitin käytöstä;

3) yleisötilaisuuden järjestäjä tilaisuuteen varatulla ja sen välittömässä läheisyydessä olevalla alueella, joka on roskaantunut tilaisuuden johdosta, tai alueen haltija, jos tilaisuus järjestetään hänen suostumuksellaan eikä tilaisuuden järjestäjä huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan;

4) *jätteen vastaanottopaikan pitäjä sille varatulla ja sen välittömässä läheisyydessä olevalla alueella, joka on roskaantunut paikan käytöstä;*

5) muun kuin 1—4 kohdassa tarkoitetun alueen haltija voimassa olevan asemakaavan alueella;

6) muun kuin 1—5 kohdassa tarkoitetun alueen haltija, jos *siivoaminen ei ole kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta ottaen huomioon haltijan mahdollisuudet ehkäistä roskaantumista tai huolehtia siivoamisesta, roskaantumisen määrä ja roskaantuneen alueen sijainti sekä muut näihin rinnastettavat seikat.*

Jos 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun alueen haltija laiminlyö siivoamisvelvollisuutensa tai haltijalla ei ole siivoamisvelvollisuutta mainitun kohdan nojalla, siivoamisvelvollinen on kunta.

100 §

Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammatti- maista keräystä, on tehtävä ilmoitus 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle,

jonka alueella keräystä harjoitetaan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen keräyksen aloittamista.

Ilmoituksessa on oltava toiminnan jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta ja toiminnasta, kuten kerättävistä jätteistä, jäteastioista ja vastaanottoaikkojen sijainnista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouksissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouksissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen.

jonka alueella keräystä harjoitetaan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen keräyksen aloittamista. *Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos keräys edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai hyväksytään osana ympäristöluvan varaista muuta toimintaa.*

Ilmoituksessa on oltava toiminnan jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta ja toiminnasta, kuten kerättävistä jätteistä, jäteastioista ja vastaanottoaikkojen sijainnista, *sekä toimista terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.* Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. *Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden* tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä tavoitteita palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskein asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava sille velvollisuutensa siirtänyt tai siihen jäseneksi liittynyt tuottajarekisteriin. Jos tiedot muuttuvat, on myös tästä tehtävä ilmoitus rekisteriin. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Jos tiedot muuttuvat, on myös tästä tehtävä ilmoitus rekisteriin. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot

121 §

Siirtoasiakirja

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, rakennus- ja purkujätteestä ja pilaantuneesta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitettulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siirtoasiakirjaan mer-*

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot

117 a §

Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevat erityissäännökset

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaitte aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelumiseksi tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testaustelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa I momentin mukaista näyttöä, laitetta on pidettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteesiirtoasetuksessa tarkoitettuna laittomana siirtona.

121 §

Siirtoasiakirja

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, *pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta*, joka siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitettulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta.

kittäivistä tiedoista.

Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Vastaanottajan on vahvistettava jätteen vastaanotto ja vastaanotetun jätteen määrä asiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan. Siirtoasiakirja voi olla sähköisesti tallennettuna, jos se varustetaan sähköisin allekirjoituksin ja on luettavissa kuljetuksen aikana. Jätteen haltijan ja vastaanottajan on säilytettävä allekirjoittamansa siirtoasiakirja tai sen jäljennös kolmen vuoden ajan allekirjoituksesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja sekä huolehdittava asiakirjan antamisesta vastaanottajalle ja sen säilyttämisestä. Jätteen kansainvälisessä siirrossa käytettävästä siirtoasiakirjasta säädetään jätteesiirtoasetuksessa.

124 §

Tarkastukset

Valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Samoin on tarkastettava jätteen kuljettajan ja jätteen välittäjän toiminta. Ympäristöluvanvaraisten toimintojen tarkastuksista säädetään ympäristönsuojelulaissa ja sen nojalla.

131 §

Laiminlyöntimaksu

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

5) se, joka laiminlyö 121 §:ssä säädetyn siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuuden, vel-

Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Vastaanottajan on vahvistettava jätteen vastaanotto asiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan tai muin luotettavin järjestelyin. Siirtoasiakirja voi olla sähköisesti tallennettuna, jos se on luettavissa kuljetuksen aikana. Jätteen haltijan ja vastaanottajan on säilytettävä siirtoasiakirja tai sen jäljennös kolmen vuoden ajan.

Jos 1 momentissa tarkoitettu jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja sekä huolehdittava asiakirjan antamisesta vastaanottajalle ja sen säilyttämisestä. Jätteen kansainvälisessä siirrossa käytettävästä siirtoasiakirjasta säädetään jätteesiirtoasetuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siirtoasiakirjaan merkittäivistä tiedoista sekä sen käytöstä ja siinä olevien tietojen vahvistamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä.

124 §

Tarkastukset

Valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Samoin on tarkastettava jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä harjoittavan tai jätteen välittäjänä toimivan toiminnanharjoittajan toiminta. Ympäristöluvanvaraisten toimintojen tarkastuksista säädetään ympäristönsuojelulaissa ja sen nojalla.

131 §

Laiminlyöntimaksu

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

5) se, joka laiminlyö 121 §:ssä säädetyn siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuuden, vel-

vollisuuden pitää siirtoasiakirja mukana jätteen siirron aikana tai velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto *siirtoasiakirjaan tehdyllä allekirjoituksellaan*;

6) *jätteensiirtoasetuksen 2 artiklan 15 kohdan mukainen ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö mainitun asetuksen 4 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen*;

7) *se, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 16 artiklassa säädetyn siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuuden, velvollisuuden pitää mukana siirtoasiakirja jätteen siirron aikana taikka laiminlyö ennakkotiedon, vastaanottovahvistuksen tai käsittelyä koskevan todistuksen antamisen*;

vollisuuden pitää siirtoasiakirja mukana jätteen siirron aikana tai velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto;

(kumotaan 2 momentin 6 ja 7 kohta)

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 6—9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä taikka

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä taikka

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet asiat käsitellään lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.